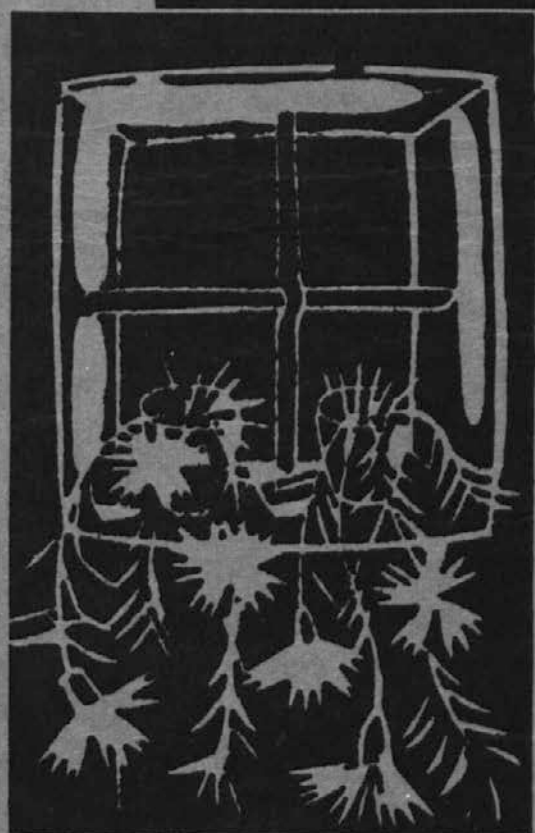

Finis TEL^F No 971369

Registered at the G.P.O. Melbourne, for transmission by post as a periodical, Category A.

.....

LETO XXIV.
JUNIJ
1975

.....

MISLI

(Thoughts)

MESEČNIK ZA VERSKO
IN KULTURNO ŽIVLJENJE
SLOVENCEV
V AVSTRALIJI

*

USTANOVLJEN LETA 1952

*

Izdajajo slovenski frančiškani

*

Urejuje in upravlja
Fr. Basil A. Valentine, O.F.M.
19 A'Beckett Street, KEW,
Victoria, 3101. Tel.: 86 7787

*

Naslov: MISLI
P.O. Box 197, Kew, Vic., 3101

*

Letna naročnina \$4.00
(izven Avstralije \$5.00)
se plačuje vnaprej

*

Rokopisov ne vračamo
Dopisov brez podpisa
uredništvo ne sprejema

*

Tiska: Polyprint Pty. Ltd.,
7a Railway Place, Richmond,
Victoria, 3121

LJUDJE POD BICEM (Odlična trilogija izpod peresa KARLA MAUSERJA iz življenja v Sloveniji med in po vojni) — Cena vseh treh delov je s poštnino vred \$7.—

NEKJE JE LUČ (Vinko Beličič) — cena \$3.00.

V ZNAMENJU ČLOVEKA (Dr. Anton Trstenjak) — cena \$1.50

STARA IN NOVA PODOBA DRUŽINE (Dr. Anton Trstenjak) — cena \$1.50.

ZAKONCA — SE POZNATA? (Vital Vider) — cena \$1.00.

KO SE POROČATA — LJUBEZEN IN SEKS (Dr. Stefan Steiner) — cena \$1.50.

SKRIVNOST VERE — cena \$1.00.

TRPLJENJE KRISTUSOVO UTRDI ME — cena \$1.50.

Poglejte tudi imena knjig v prejšnji številki!

Priporočamo tudi angleško knjigo (žepna izdaja) SHEPHERD OF THE WILDERNESS. Življenjepiso povest o Frideriku Baragu je napisal Amerikaneec Bernard J. Lambert. Bila bi lep dar vsakemu avstralskemu prijatelju. Cena en dolar.

VSEBINA:

Letošnje junijske misli (ob tridesetletnici) — Karel Mauser — stran 145

V žalosti k Mariji (Iz Vetrinjskega troseva) — Jeremija Kalin — stran 147

Lepo prijateljstvo — Dr. Rudolf Hanželič — stran 148

Čigav je Koper? — Sm. R. — stran 149

MEDIBANK — stran 150

Pričevalec našega časa (Kocbekov intervju v Trstu) — stran 151

Šolstvo v Togu — P. Hugo Delčnjak — stran 153

Naša radijska oddaja — stran 154

Vesela novica — stran 155

P. Bazilij tipka . . . — stran 156

Izpod Triglava — stran 158

V času obiskanja — stran 160

Narava — naše življenje (Klima in vreme) —

Stanko Ozimič, B.Sc. (Geology), Canberra, A.C.T. — stran 162

Še enkrat bi videl . . . (črtica) — Brezdomec, Sydney, — stran 163

Krščansko znamenje — stran 164

Z vsem vetrov — stran 165

Izpod sydneyjskih stolpov — p. Valerijan — stran 167

Tomečka (odlomki iz "Nekje je luč") — Vinko Beličič — stran 169

Južni Vietnam — stran 169

Naše nabirke — stran 170

Kotiček naših malih — stran 172

Križem avstralske Slovenije — stran 173

NAROČI IN BERI!

KOGAR ZANIMAJO DOKUMENTARNE KNJIGE za razumevanje najtežjih let slovenskega naroda (1941—1945), lahko pri MISLIH naroči sledeče knjige:

TEHARJE SO TLAKOVANE Z NAŠO KRVJO (izjava prič o teharskih dogodkih 1945) — Cena 50 centov.

V ROGU LEŽIMO POBITI — Dokumentarna poročila očitvidcev zbral Tomaž Kovač. — Cena en dolar.

SVOBODA V RAZVALINAH — (Grčarice, Turjak, Kočevje) — Cena \$2.—.

PRAVI OBRAZ OSVOBODILNE FRONTE (II. in III. del) — Zbral Miha Marijan Vir, Argentina — Cena vsake knjige \$1.50

ODPRTI GROBOVI (II., III. in IV. knjiga dokumentov) — Zbral Franc Ižanec, Argentina — Cena vsake knjige \$2.—.

REVOLUCIJA POD KRIMOM. — Dogodke opisujejo pokojni izanski župnik Janez Klemenčič, Ciril Miklavec in dr. Filip Žakelj, Argentina. — Cena \$2.—.

BELA KNJIGA (izdana v ZDA) prikazuje razvoj 1941—1945 ter vsebuje 10.000 imen v tem obdobju pobitih Slovencev ter vrnjencev iz Vetrinja. Cena \$5.—

Danes je vse to že zgodovina in jo je vredno iz vseh virov trezno prebrati in presojati, četudi domovina te prilike ne daje niti študentom. Za nekoga, ki je študiral doma in ga snov zanima, knjige nudijo lepo priliko spoznati dobo tudi z druge strani.

Letosnje junijske misli

DNEVI TEKO IN LETA TEKO. Preteklost se odmika in pušča za seboj sledove, spomine. Lepe in težke. Stare rane se celijo, to in ono vstaja v drugi luči. Kar smo nekoč gledali z bolečino in s solzami, to danes blagoslovljamo. Ljudje smo, šibki in nestalni. Prav zato je čas, ki briše ostre sence in deli svetlobo na vse, tudi na tisto, kar smo nekoč videli v temi.

Naj ne bodo to grenki spomini! Grenko je samo tisto, kar je brez cene preteklo. Vse pa, kar je pustilo za seboj zlat prah, je neznanske vrednosti za vse, ki so izkusili vetrinjsko trpljenje. Naj nam bo čas, ki je za nami, vodnik in veliki kažipot!

*

Zgodilo se je že, da je sodišče izreklo krivo sodbo in usmrtilo nedolžnega. Po smrti nedolžnega pa je prišla resnica na dan.

Zgodilo se je že, da so tisoče po krivem obsodili na smrt. Na dan je prišla resnica, toda sodniki molče. Prevelik je zločin.

Z lažjo so tiste dni nalagali slovensko kri na kamione v Vetrinju. Slovenska preprostost je verjela tujčevi hinavščini. Za skledo leče so prodali tuja življenja.

S petjem je šla mladina na kamione. Robci so vihrali, vriski so odmevali čez Vetrinjsko polje.

Kamioni so brneli, žene in dekleta, otroci so strmeli za odhajajočimi. Gredo, da jim pripravijo srečo. Veliko srečo, ki bo končala to pusto življenje.

Vetrinjska cerkev je zrla za odhajajočimi . . .

Ne v Italijo, v Pliberk in Področčico so vozili ljudi. In v Pliberku in v Področčici je čakala smrt nanje. Od tam je vlačila svoje žrtve v Teharje in št. Vid. In od tam na vse kraje. V kraške globače in jame, v jaške in rove. Tujčeva hinavščina in domača podlost sta si podali roke. Ni danes čas, da bi kdo mogel premeriti ves zločin. Čas sam, ki je največji zaveznik pravice, bo nekoč pokazal vse v pravi luči. Ne bodo ljudje sodili tega dejanja, zgodovina ga bo sodila. Zaman je vsako odrivanje. Kakor so tiho grobovi ob Dravi tam ob Liencu in Špitalu, in vendar kriče, tako kriče vsi grobovi po kraških gmajnah, po tistih neznanih jamah, ki jim nihče ne ve imena.

Čas teče. Nihče ga ne ustavi. Tisti, ki so ubijali, bi danes radi videli, da bi se to ne zgodilo. Kri se namreč ne da izprati. Kri, četudi je sprnela pod zemljo, postavlja mejo do neba. In dokler bodo postavljali take meje, dotlej življenje ni mogoče. Zločini niso podstava za pošteno življenje. Če si ubijal v belih rokavicah, si zločinec in če si ubijal kot prostaški človek, si ubijalec.

Čas je naš veliki maščevalec, ne mi! Čas sam bo zrešetal narode. "Mane, tekkel, fares" se piše za mnoge.

In Tisti, ki te besede piše čez svet, je doma tudi v vetrinjski cerkvi. Ta je tedaj videl in pre-

tehtal vsakega, ki je odhajal. In Ta bo, ki bo zahteval visoko ceno za vsako kapljo po nedolžnem prelite krvi.

Kamioni so utihnili in na Vetrinjskem polju so ostale žene, dekleta in otroci. Rab je požrl tisoče, domovina deset tisoče.

Za smrt.

Še otroci so utihnili, ko je prišel glas. V črno so se oblekle žene. Vetrinjska cerkev je pila molitve.

Slovenski Katyn je bil zasut . . .

Slovenski človek v Vetrinju pa je dozorel. V eni noči. Iz otroka, ki je verjel vsako besedo, je zrasel v moža. Danes slovenski človek verjame samo še v dejanja. Ne več v besede.

Ob največjem smo veliki. Ne meri se namreč veličina po ozemlju, tudi ne po denarju in po zvezah. Veličina je v dozorelosti, je v volji. V Termopilski soteski smo padli zato, da pridemo v zgodovino. So narodi v zgodovini, toda mnogi tako kakor Neron, ki je za to ceno dal zažgati Rim. Mi smo se pririli v zgodovino z voljo in bomo v njej ostali.

*

Ko bi si podali roke in šli. Ne z ladjo, ne z avionom, temveč peš, kakor se gre na božjo pot. Kam? — V Vetrinju.

Bosi, razkritih glav in s sklenjenimi rokami.

Tako se hodi na božjo pot.

Iz Amerike, Argentinije, Kanade in Avstralije. V dolgih vrstah, molče, z molitvijo v srcu. Naravnost v vetrinjsko cerkev, da zapojemo bilje.

Po biljah poiščemo prostore. Kje si imel svoj šotor iz vej in listja? Poišči ga, tu si dozorel v človeka. Tu je stal voz, ki je dajal streho Barbki, ki je umrla v taborišču. Tam si stal in gledal domov. Tu si jokal, ker se je življenje razklalo in je ostala živa krivica. Tu so nakladali kamione s slovensko krvjo. Še vidiš kolesnice, pesem mrtvih še visi v zraku. Mahanje robcev plava še vedno nad poljem.

Zdaj vsi pušpanove vejice v roke in pojdimo kropit! Ti v Teharje, ti v Trbovlje, ti v Kočevski Rog. Deset tisoč pušpanovih vejic in kropit. Brez joka kropimo. Z jokom kropimo samo mrličje.

Iz jam in rovov, iz zasutih strelskih jarkov odgovarjajo. Iz Dobropolj, iz Žužemberka, iz Vrhnik, iz Ribnice in Lašč, od vsepovsod . . . Vsi se poznamo. Z nami so peli, z nami trpeli, z nami hodili v vetrinjsko cerkev.

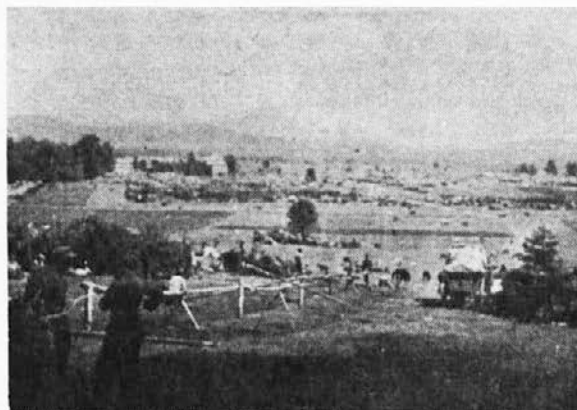
Nad zemljo in pod njo ni velikih razdalj. Vode, ki spirajo lobanje in kosti, se zbirajo na soncu in v meglicah romajo v višavo. V dežju se vračajo na zemljo. In v tem dežju je slovenska kri, slovenski mozeg. V tem dežju hodijo na Vetrinjsko polje vsi, ki so odšli v trboveljske jaške in v kočevske jame.

Vodnjake polni ta dež in semena kali. V roke ga love otroci. — — —

Ko bi si podali roke in šli. Na Vetrinjsko polje, v vetrinjsko cerkev.

Tam si dozorel v človeka. Ne pozabi!

KAREL MAUSER

Vetrinjsko polje v maju 1945. Po žalostni predaji tisočev je videlo in slišalo bolečino slovenskih mater, žena in otrok . . .

V ŽALOSTI K MARIJI

ANGEL:

Jokajoče žené,
kam nesete speve?
Vrče, napolnjene s solzami?
Plesoče deve,
kam vence z glavé,
kite, ki teko po rami?

Matere jokajoče,
mrtve zatoke
mrtvih brodov,
tresoče se roke
pritrkavajoče
v plač klenkovčkov —
kam z njimi?... V kapelo!
Čez mrtev pristan
vaših sinov
noč in dan
krdelo spominov
kaj prošnja bo pelo
klic zadnjega sija:

Marija!

Jokajoče vdove,
kam težke vrče,

Kam brezna, drče,
laze in gozde,
zasute rove,
srce razbolelo,
mrtve obraze
mrtvih mož? ...
Kam?... V kapelo!
Ti vrči so — vase
najlepših rož,
srce, zopet vzcveto,
prst groba prebija:

Marija!

Plesoča dekleta,
kam rože iz venca,
kam svetle kite?
(Čeznje gre senca,
za ples se solzite,
oko — rosa cveta...)
Kam belo odelo?
Ste čaša lokvanja —
naj odpre se v sijanje
še lepše! — V kapelo!
Koprneča iskanja,
nevestine sanje:
ozvezdje belo
naj Zvezdo ovija:

Marija!

O jokajoče žené,
plesoče deve,
kam nesete svoje speve?
Katere žene imé
je v brezno padajoče srcé
zavpilo z zadnjim klicem,
prislonilo z razbitim licem
se k Njej v osrčju zemlje?

Zbor žená:

Marija!

Angel:

Odpiram kapelo k žená vseh ženi!

(Odpre vrata v kapelo)

Zbor žena:

O Jezus, Sin čez kolena —
žalost, enaka meni —
Marija! Marija! Marija!
Meč, ki srce ti razdvaja,
je svetel!... Nebo osvaja?
Marija! Marija! Marija!
Bol Tvoja Materinja
žalost nam spreminja
v Tvojih litanij glas:
Marija! Marija! Marija!
Marija iz Vetrinja:
Prosi za nas!

Iz VETRINJSKEGA TROSPEVA
— JEREMIJA KALIN

LEPO PRIJATELJSTVO

Odlomek je iz nove slovenske knjige NAŠE ŽIVLJENJE, ki je nedavno izšla v Argentini in jo je spisal priznani pedagog DR. RUDOLF HANŽELIČ. Knjiga je odlične vzgojne vsebine in zares vredna branja. Tudi pri MISLIH bo, upam, kmalu na razpolago.

ČLOVEK je vedno iskal in še posebej doraščajoči človek išče in za svoj vesel razvoj naravnost potrebuje dobrega prijatelja, s katerim se more zaupno porazgovoriti o svojih idealih, ciljih, o svojem nemiru in o svojih težavah. Najbolje je, da si mlad človek že v šolskih letih dobi kakega dobrega prijatelja v okviru resnobne katoliške organizacije.

Pomen prijateljstva je zelo velik; globoko vpliva na človeka. Prijateljstvo tesno, notranje, duhovno poveže ljudi. Prijatelji začno enako čutiti, misliti, soditi o raznih vprašanih. Zato pravi znani filozof in pisatelj Jean Paul, da ni srečnejšega trenutka v življenju kakor je tisti, ko se človek oklene krepostne duše, ob njej raste, skupno z njo premaguje nevarnosti ter z njo deli, česar je prepolno srce; a da tudi ni večje tragike za mlado dušo, kakor je ta, da tisti, ki bi naj kazal pot v nebo, odpira vrata v pekel. Sveto pismo zatrjuje: "Zvest (dober, kreposten) prijatelj je močna obramba; kdor ga najde, najde zaklad."

Resnično prijateljstvo se more razviti le med ljudmi, ki se iskreno spoštujejo; ker samo tako si lahko iskreno zaupajo, sodelujejo in se med seboj podpirajo v dobrem. **Prijatelji se morajo spoštovati:** kjer ni medsebojnega spoštovanja, se prijateljstvo kmalu razbije in se morda spremeni v medsebojni prezir, celo v sovraštvo. Spoštovati pa moremo le tistega, ki spoštuje sam sebe, ki je pošten, iskren, kreposten, ki se iskreno trudi za zvestobo dobremu, pravemu, lepemu, pa naj bi to zahtevalo od njega še toliko žrtev in samopremagovanja. Prijateljstvo ruši vse tisto, kar slabi in ruši medsebojno spoštovanje, kar ruši božje v človeku.

Zato Bog spada v vsako prijateljstvo in mora biti prvi v njem. Kdor tega ne prenese, ubija lepoto prijateljske vezi, ubija prijateljstvo samo. Sv. Avguštin lepo pravi: "Svojega prijatelja resnično ljubi le tisti, ki v prijatelju ljubi Boga, bodisi ker Bog v njem že biva, bodisi zato, da bi v njem bival." Isti Avguštin tudi uči: "Če ne vlada med prijatelji edinstvo v božjih rečeh, tudi v človeških ne more zavladati popolna in resnična edinstvo." In znani škof Sailer je zapisal: "Prijateljema vedno manjka to, kar je najbistvenejše, če namreč ne vesta, da mora biti Bog kot tretji med njima."

Dobri prijatelji si zaupajo. Zaupanje je poleg ljubezni najlepša vez med ljudmi. A tudi zaupanje je možno le tam, kjer vlada medsebojno spoštovanje.

Zaupamo le tistemu, kogar spoštujemo. Vse, kar ruši med ljudmi iskreno spoštovanje, ruši prijateljstvo samo.

Vendar ima tudi medsebojno prijateljsko zaupanje svoje meje. Ni prav, da si prijatelji zaupajo vse do zadnje skrivnosti. Ti veš, da so v tebi stvari, ki jih moreš mirno povedati v vsaki družbi in ti je vseeno, kdo te je slišal. So pa tudi stvari, katere zaupaš le majhnemu krogu sebi dragih oseb in veš, da je nekaj tvojega bogastva bilo s tem izročena drugim. So pa v človeku tudi stvari, katere zaupa le najbližje stoječi osebi in čuti, da je doprinesel žrtev, da je z zaupano stvarjo dal pol srca. So zopet stvari, o katerih človek ne govori z nikomer, ampak jih razkriva le svojemu Bogu, morda tudi svojemu spovedniku.

To so skrivnosti iz najglobljega kotička človeškega srca, kamor s svetim spoštovanjem človek polaga svoje najlepše zmage ali kot v grob polaga svoje najhujše poraze. To je njegovo svetišče, v katerega se podaja v težkih trenutkih, da se ob porazih uči, da ob zmagah znova veruje v moč dobrega, da ob rožah trpljenja in upov srka novih moči za življenje. V to svetišče pameten človek ne pušča nikogar, ker ga v najglobljem nihče ne bo popolnoma razumel in ne bo ob njem čutil tiste svete resnobe, kakršno ob njem čuti on sam.

Prijateljstvo ni v tem, da dve osebi vedno silita skupaj. Nasprotno: to bi vodilo v plitvost, v vsakdanjost, spoštovanje bi se rahljalo in z njim bi se rahljalo prijateljstvo samo. Za resnično prijateljstvo je zadostna zavest; imam nekoga, na katerega se lahko zanesem, mu vse zaupam in potožim in vem, da me bo razumel, mi znal svetovati in mi bo hotel pomagati iskreno in nesebično.

Prijateljstvo ni le velik zaklad, ampak pomeni za človeka tudi veliko odgovornost in dolžnost, da ga ohrani na višini. Je nadvse resna in sveta vez, je medsebojno vodstvo in opora na poti k Bogu, na poti k spolnjenju. Zato prijateljstvo ne sme biti zgrajeno na medsebojno telesno privlačnost, na čustvenost, ampak na duhovno privlačnost, na medsebojno spoštovanje.

Prijatelji so med seboj iskreno resnicoljubni. Saj si hočejo in si morajo medsebojno pomagati, se podpirati posebej s tem, da si iskreno povedo resnico, da drug drugemu dobrohotno in obzirno odkrivajo tudi napake. To je tem bolj potrebno, ker je vsak-

danje življenje polno laži, neiskrenosti, napačne obzirnosti, zaradi katere mnogi k napakam bližnjega molče, ga puste v napakah, katerih se sam morda niti ne zaveda in bi morda zanj pomenilo pravo rešitev, če bi ga kdo nanje iskreno in dobrohotno opozoril.

Sv. Avguštin pravi: "Dobrikanje je sovražnik vsa-

kega prijateljstva." Isti tudi uči: "Nihče ne more biti komu resničen prijatelj, če ni v globini svojega srca iskren prijatelj resnice." Slavni govornik Lacordaire pravi: "Prijateljstvo je posvečeno po tem, ker daje človeku pravico govoriti resnico, ki jo sicer tako redko sliši. Resnico odkrivamo tistim, ki jih ljubimo."

Čigav je KOPER?

Starodavna slika Kopera, ko je bil še otok. Kjer je bilo nekoč morje z mostom in utrjenimi mestnimi vrati, stoji zdaj šola s športnim stadionom.

ITALIJANI trdijo, da je bil Koper vedno popolnoma italijansko mesto, nekateri Hrvati (Karlo Ilinič in Vitez v čikaški "Danici") pa so že ponovno zapisali, da je Koper hrvaško mesto. Poglejmo nekoliko zgodovino Kopra in ljudska štetja, da bomo videli, koliko je resnice na italijanskih in hrvaških trditvah.

Mesto Koper je nastalo na malem otoku v Koprskem zalivu. Leta 1925 je bilo nizko morje med istrsko obalo in otokom zasuto in Koper je postal polotok. Na prvotnem otoku je bilo grško naselje, ki se je imenovalo Egida (ščit), ker je bil otok podoben ščitu. Rimljani so Grke pregnali in dali otoku ime Capris (Kozji otok), iz česar je nastalo slovensko ime Koper. Ko so dobili otok v roke oglejski patriarhi, so mu dali ime Caput Istriae (Glava Istre), in iz tega je nastalo italijansko ime Capodistria. Slovenci pa so otok in mesto vedno imenovali Koper.

Po beneških, oglejskih in koprskih arhivih je imel Koper do 19. stoletja slovensko večino. Skozi več stoletij je imel v Kopru svoj sedež slovenski "poglavar". Mestni statuti izrecno omenjajo Slovence. Škof Tomasini je v 17. stoletju zapisal, da samo bogati Koprčani govorijo italijansko, ostalo ljudstvo pa govori slovensko. Od leta 1710 dalje je bilo v Kopru slovensko semenišče. Leta 1878 so v Kopru ustanovili slovensko "čitalnico", leta 1883 pa slovensko hranilnico. Vse to so vidni dokazi trajne slovenske prisotnosti v Kopru.

Velik in nagel razvoj Trsta v 18. in 19. stoletju je zatemnel slavo Kopra. Trst je tedaj potreboval mnogo delavcev in obrtnikov. Zato so se Slovenci iz Kopra, slovenske Istre in Krasa trumoma selili v Trst in njegovo okolico. Italijani, ki so sestavljali imovitejši del koprškega prebivalstva, pa so vztrajali v Kopru. Tudi so jih avstrijske oblasti iz sovražstva do Slovencev podpirale, jim zidale šole in dajale javne službe. Vse to — nadoblast oglejskih patriarhov, beneških dožev, favoriziranje Italijanov po avstrijskih oblasteh in množična selitev Slovencev v Trst — je Italijanom pomagalo, da so imeli proti koncu 19. stoletja večino v Kopru.

LJUDSKA ŠTETJA

Leta 1910 je bilo v Avstriji ljudsko štetje. Oglejmo si nekoliko številke tega ljudskega štetja. Avstrijske oblasti, ki so štetje izvedle, niso bile naklonjene Slovincem in je bilo štetje prej v škodo Slovincem kot pa v njihov prid. Zato so te številke tembolj zanimive za nas.

Leta 1910 je imel Koper z okolico 45.567 prebivalcev. Od tega je bilo 25.438 Slovencev, 18.741 Italijanov, samo 159 Hrvatov ter 1229 pripadnikov drugih narodnosti (Nemcev, Srbov, Madžarov, Grkov, Čehov itd.). Sodni okraj je bil razdeljen na dva dela: na samo mesto Koper z najbližjo okolico ob morju ter na kraj Dekani z okolico (v notranjosti slovenske

Istre). V Kopru so tedaj našli 9340 Italijanov, 2278 Slovencev, 154 Hrvatov in 74 Nemcev ter ostalih narodnosti. V Dekanih pa so našli 6231 Slovencev ter samo 9 Italijanov ter prav nobenega pripadnika kake druge narodnosti.

Sedaj pa si oglejmo še nekoliko nadaljnji razvoj Kopra. Za časa fašizma se je vršilo veliko preganjanje Slovencev v Kopru in vsej Istri in mesto samo je imelo na zunaj vedno bolj italijanski značaj. Po zlomu fašizma in spremembah, ki so nastale po koncu druge svetovne vojne, pa se je narodnostni sestav v Kopru močno spremenil. Večina Italijanov (zlasti fašistov) se je izselila; priselilo pa se je v Koper, ki se je začel hitro gospodarsko razvijati kot glavno slovensko pristanišče, veliko število Slovencev iz vseh krajev Slovenije ter tudi nekaj Hrvatov, Srbov in

pripadnikov drugih narodnosti.

Po ljudskem štetju v letu 1956 je bilo v Kopru 4646 ali 81,3% Slovencev, 353 ali 6,2% Hrvatov, 503 ali 8,8% Italijanov in 215 ali 3,7% prebivalcev drugih narodnosti.

V naslednjih letih pa je število prebivalstva zelo hitro naraščalo. Po ljudskem štetju v letu 1961 je bilo v Kopru in okolici že 25.900 Slovencev, 1.774 Hrvatov, 872 Italijanov, 405 Srbov in 277 prebivalcev drugih narodnosti. V teh številkah pa so upoštevani tudi vojaki (Hrvati, Srbi, Makedonci, Albanci in dr.), ki so bili na dan štetja v Kopru.

Po vsem tem ni težek odgovor na vprašanje: čigav je Koper.

Sm. R.

MEDIBANK, nova avstralska ureditev zdravniškega in bolniškega zavarovanja, bo stopila v veljavo s prvim julijem. Vsem državljanom — imena bodo dobili v volilnih imenikih — bodo poslani še pred tem datumom posebne izkaznice. Priseljenci nedržavljeni (tudi turisti) morejo za izkaznico zaprositi s prijavnico, ki jo izrežejo tiskano v dnevnem časopisju, ali pa jo dobe na vseh oddelkih za Socialno skrbstvo, na MEDIBANK-uradih in -agencijah. Isto velja za državljane, ki prijavnice iz katerega koli vzroka ne bi pravočasno prejeli po pošti. Prijavnico pošljete na naslov: MEDIBANK, G.P.O. Box 9999 glavnega mesta države, v kateri živite.

Prav je, da sleherna oseba, živeča v Avstraliji, to novo ureditev spozna in razume. V ta namen je ministrstvo za socialno skrbstvo tiskalo posebno brošuro, ki je bila prevedena v razne jezike priseljencev. Morete

jo dobiti tudi v slovenskem jeziku. Brošura Vam bo v domačem jeziku razjasnila potankosti novega zavarovalnega sistema. Vprašajte po njej!

Kako se bo nova zavarovalna ureditev obnesla, je danes še težko reči. Nekateri predvidevajo, da novi način ne bo tako hiter in v taki meri uslužen, kot je bil dosedanji z zasebnim zavarovanjem. Zato svetujejo, da bi vsaj za enkrat — kdor more in hoče — ohranili tudi zasebno zdravniško in bolniško zavarovanje, ki smo ga plačevali doslej. S tem bomo obdržali pravico do privatnih bolnišnic in bomo v slučaju bolezni lahko hitreje dobili posteljo ter tudi boljše postrežbo. Vsekakor je to zadeva posameznikov in naj vsak sam presodi. Bodoči meseci bodo praktično pokazali, kaj nam MEDIBANK lahko v resnici nudi in za kakšno ceno.

PRICEVALEC NAŠEGA ČASA

EDVARD KOCBEK je med Slovenci znano ime. Bil je vodja krščanskih socialistov, ki so se pridružili Osvobodilni Fronti med zadnjo vojno in so ga slovenski očetje rdeče revolucije z drugimi vred temeljito izrabili v svoje namene. Znana je Kidričeva izjava, da "brez krščanskih socialistov ne bi bilo OF" in izjava Šentjurčeve na seji izvršnega odbora v letu 1943, da "bi brez Kocbeka ne imeli Ljubljane". Obe in še marsikatero zgovorno dokazujejo, kako žalostno je nasedel Kocbek (in mnogi z njim ter po njem) že premišljenim načrtom. Že med revolucijo je z vsiljeno Dolomitsko izjavo v letu 1943 komunizem likvidiral ostale stranke iz vodstva. Kocbek je ostal samo še potreben privesek, bil ob koncu vojne minister za Slovenijo v centralni vladi v Beogradu, da so medtem lahko "tovariši uredili Slovenijo po svoje", kot je zdaj sam izjavil. Že petindvajset let ga ne potrebujejo več. Pustili so ga živeti v pozabljenosti, kot pušči ponošen suknič v omari, ker je pač odslužil, četudi ti je svoj čas kaj prav prišel. Izdal je nekaj knjig, imel nekaj predavanj, končno je partija tudi temu napravila črto: ni bilo vse po liniji.

Za sedemdesetletnico je Kocbek doživel napad v ljubljanskem "Delu" in se niti zagovarjati ni mogel. Zato pa je letos svoje povedal izven slovenskih meja.

V Trstu je izšla knjiga "Edvard Kocbek, pričevalec našega časa". Tržaška revija Zaliv jo je izdala kot 6. zvezek Kosovelove knjižnice. Uredila in napisala sta jo slovenska pisatelja Boris Pahor in Alojz Rebula.

Tretji del knjige vsebuje Kocbekove odgovore na njuna vprašanja, ker so "doma zaprta javna občila" in je zato "prav, če te povabimo na pogovor vsaj pri nas", kot sta napisala v uvodu intervjuja. Nekatera vprašanja so kaj košljiva, Kocbekovi odgovori pa presenetljivo zanimivi. V osvetlitev razmer in dokaz potvarjanja domačih zgodovinskih dejstev je tu nekaj izvlečkov, kjer v odgovoru Kocbek samega vsemočnega Kardelja postavi na laž.

Na vprašanje "Kje je izvor te nove gonje proti tebi?" je Edvard Kocbek odgovoril:

Vzroka za novo gonjo ne poznam, po vsej priliki tiči v novih notranjih in zunanjih težnjah režima. Poznam le povod zanjo. Izrazil ga je Edvard Kardelj pred meseci v prilogi Dela, kjer je spregovoril o okoliščinah Dolomitske izjave in jih razširil v grobi in tako neresnični obliki, kakor še nikoli doslej.

Kardelj pravi, da so se po italijanski ofenzivi okrepile tendence, da bi se OF spreminila v koalicijo samostojnih političnih skupin. To je očitna neresnica (...). Kardelj govori, kakor da bi partijska skupina že takrat imela nekakšno prednost. Iz vojske in terena smo takrat dobivali nenelne pritožbe, da se hočejo partiji s silo in zvijačo oktroirati (vsiliti, op. ur.) kot dejanski voditelji. (...) Na avtoritaren in alternativen

način je partija naši in sokolski skupini predložila izjavo, s katero naj bi obe priznali partiji dejansko in formalno prioriteto v OF. S tem aktom se je OF spreminila iz spontanega ljudskega gibanja v enostransko politično delovanje. V njem je poslej načrtno mogla delovati le partija. Najhujše je bilo dejstvo, da se je partija pri tem opraviilu poslužila nasilja. Naša skupina je doživela najusodnejši udarec. V ozračje OF se je vrnilo nekaj tujega in nevarnega, začutili smo nadslovenske in naddemokratske namene. Partija je ukinila osvobodilno enakopravnost in si začela graditi svojo izključno oblast. Začel je delovati tihi teror.

V že omenjenem spisu o Dolomitski izjavi neresnično trdi (Kardelj, Op. ur.), da je nastala kot epilog raznoglasij med vsemi skupinami OF na eni strani in med menoj na drugi strani. Njegova trditve je potvorba, ki moram zoper njo protestirati z vso prizadetostjo. Res je, da sem se upiral partijskim mahinacijam v vojski in na terenu, vendar so se z menoj vred upirali tudi moji drugi tovariši, kajti početje partije smo imeli za nelojalno. Bil sem prepričan, da partija s svojim človeško nezrelim in stalinistično vzgojenim kadrom ni sposobna dobiti neposredni moralni stik z množicami in da nas more vse spraviti v položaj, kamor ji ne bi smeli slediti. (...)

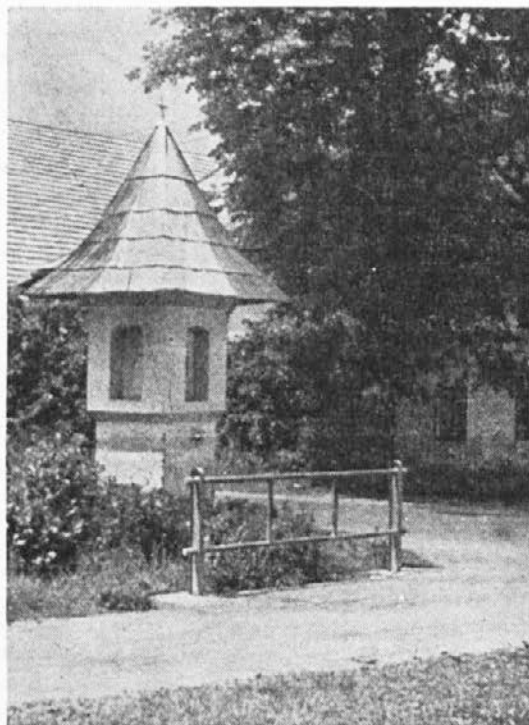
Zal ji je Kocbek sledil tudi potem, ko je klonil Dolomitski izjavi in jo podpisal. Danes je moral izven slovenskih meja, da je lahko povedal zgornje v svoje "opravičilo". Takrat so ga doma še naprej izrabljali v svoje namene in imeli za koristno lutko, na katero pa je bilo treba paziti, da bo odigrala svoje do konca. Razumljivo, da jim tudi te njegove izjave niso povolji. Saj ob tridesetletnici le dokazujejo, da je šlo v prvi vrsti za revolucijo in prevzem oblasti, ne za osvobodilni boj, ki ga s tako ihto hočejo isti vodilni poudarjati danes in je bil takrat namen dobronamernih, a prevaranih borcev.

Boris Pahor je stavil Kocbeku tudi vprašanje o množičnem zločinu po vojni, o katerem je doma še po tridesetih letih samo molk: "Kdaj si zvedel za pokol dobronamernih?"

Tu je odgovor takratnega ministra Kocbeka: Razmeroma pozno, poleti leta 1946, ko sem se z družino vrnil iz Beograda. Novici nisem mogel verjeti. Začel sem preverjati njene prvine, toda vsa pota do resnice so bila hermetično zaprta, niti velika večina komunistov ni vedela zanjo, kaj šele ostali državljani. Nekdo mi je v nabiralnik vrgel kopijo pričevanja enega izmed rešencev z Roga. In ko sem si bil kolikor toliko na jasnem o dogodku, sem prosil predstavnike CKKPS za sestanek. Nihče ni slutil, kaj me teži. Vedel sem le, da moram pri priči odstopiti in se odrešiti vseh funkcij, če je podatek točen.

Do srečanja s predstavniki CK je prišlo 4. oktobra 1946 in se je nadaljevalo še naslednji dan, kajti najprej smo govorili o neznosnem kmečkem položaju in o ogrožanju Cerkve ter klera, šele drugega dne o domobrancih. Povedal sem jim, da želim od njih jasnega in odkritega odgovora na vprašanje o usodi domobrancev, ki so jih Angleži vrnil kot vojne ujetnike, kajti od njega je odvisno moje nadaljše sodelovanje. Ozračje je bilo mračno. V Ljubljani sta še vedno učinkovala Kidričev odhod v Beograd in nastop novega predsednika Marinka, proces zoper nadškofa Stepinca je še zvenel, prav tako moj nastop na zasedanju SNOS 9. septembra. Nerazpoloženje zoper mene je raslo po vrnitvi iz Sovjetske zveze, zamerili so mi nekatera predavanja o tem potovanju. Pričakoval sem torej odkrit in krut odgovor.

Toda glej, vsi sogovorniki so me vztrajno in zgovorno prepričevali, da sem napačno informiran, češ da so domobranci v prevzgojevališčih, da jih bodo le počasi spuščali na domove, voditelje pa kaznovali, kakor kdo zasluži. Ko pa so se izgovorili in zapazili moje olajšanje, so se hoteli rafinirano poigrati z menoj. Začeli so se mi suvereno čuditi, češ ti bi se najbrž celo veselil tega, če bi jih pobili, ti si po vsej priliki to celo želiš. In resnično sem se čutil osramočenega spričo njihovega soglasnega in lahkega odgovaranja, sam pri sebi pa

Mimo te kapelice ob cesti na Vetrinjsko polje so jih s prevaro vozili v smrt . . .

sem hvalil Boga, da me je rešil bremena.

Toda glasovi o pokolu domobrancev so se začeli še vztrajneje siriti. Zdaj sem imel v rokah že več izpovedi tistih, ki so se rešili pekla. Zdaj sem sklenil naravnost odstopiti, toda moja demisija je preprečila nenadna izjava kominforma, ki je postavila na kocko obstoj Jugoslavije. Moj odstop v takšem ozračju ne bi bil pošten, sklenil sem počakati na čistejši čas. Nekam podobno so morali govoriti o meni tudi oblastniki. Vedeli so, da mi resnice ne bodo mogli dolgo prikrivati. Zato so sklenili, da ne počakajo na mojo demisijo, ampak se me prej oni osvobodijo.

Na drugo Pahorjevo vprašanje: "Kaj bi bilo po Tvojem potrebno storiti glede na nezaslišano usodo domobrancev?" je Kocbek dal tole izjavo:

Predvsem si jo moramo vzdigniti iz zanimanja v javno priznanje. Vzdigniti si jo moramo iz potlačene in pohabljenave zavesti v jasno in pogumno zavest. Odgovorni ljudje nam morajo razložiti, kako je mogla osvobodilna zmaga spočeti iz sebe tako ostudno bojazen pred nasprotnikom. Povedati nam morajo, kako more odgovornost do zgodovine odvzeti odgovornost do človeka: Toda kako naj se približamo demonu uničevalcu, da ne zadivja znova? Edino tako, da mu zatrdimo, da ni nobene veljavne teorije, ki bi pavšalno določala žrtev svetovno zgodovinskega poslanstva in abstraktno razpolagala s smrtjo sočloveka. GRE TOREJ ZA JAVNO PRIZNANJE KRIVDE, KI SE TIČE NAS VSEH. TAKO DOLGO SE NE BOMO ZNEBILI PREGANJAVICE IN MORE, DOKLER JAVNO NE PRIZNAMO SVOJE KRIVDE, SVOJE VELIKE KRIVDE. BREZ TEGA DEJANJA SLOVENCİ NE BOMO NIKOLI STOPILI V ČISTO IN JASNO OZRAČJE PRIHODNOSTI.

Velike črke za konec Kocbekove izjave sem izbral kot urednik, ker so besede vredne posebnega poudarka. So izjava osebe, ki je pred tridesetimi leti sedela v centralni vladi na ministrskem stolčku za Slovenijo. Izjava je močna, četudi nekako odriva krivdo od sebe. Težko si je misliti, da je Kocbek kot minister res šele tako "pozno" zvedel za največji zločin v slovenski zgodovini; če to drži, potem je v tem še večji dokaz kot njegove lastne izjave, kako so ga ves čas kot slepca izkoriščali in vodili za nos. Ga to opravičuje krivde? Ga njegova izpoved o "preganjavici in mori" ter njegovo današnje prigovarjanje k priznanju krivde odvezuje odgovornosti, ki jo je nosil v vodstvu pred tridesetimi leti? Prepustimo odgovor zgodovini!

Menim tudi, da je njegovo prigovarjanje k priznanju krivde prav tako utopistično, kot je bilo njegovo sodelovanje takrat, ko so mu njegovi najboljši prijatelji in poznavalci komunizma skušali zaman dopovedati, da bo le kaj uporabno orodje pravim očetom revolucije, dokler jim bo potreben. Napad Izvršnega odbora predsedstva republiške konference SZDL (objavljen 18. aprila letos v Delu) očita Kocbeku, da je s svojimi tržaškimi

odgovori "dokončno pretrgal vezi, ki so ga vezale z osvobodilnim bojem, revolucijo in samoupravnim današnjikom". O priznanju kake skupne krivde, h kateri prigovarja Kocbek, ni govora. Ravno nasprotno: v istem napadu je odločno povedano in napisano v Delu, da "ne more biti nobene pomiritve in sprave . . .", tržaško knjigo s Kocbekovimi izjavami pa iščejo stražarji vseh mejnih prehodov po žepih in torbah in avtih, da ne bi zašla med slovensko ljudstvo matične dežele.

Končno pa: zgolj priznanje krivde tistih, ki so grozotni genocid nad dvanajstimi tisoči pred tridesetimi

leti ukazali in izvršili, bi bil le prvi korak. Kocbek je vsaj tega storil. Drugega — krivico popraviti v kolikor se popraviti da — pa žal lahko zaman pričakujemo. Vse kaže, da bo sled do množičnih grobov kočevskih gozdov narodu še vedno ostala zabrisana. Zato bo "preganjavica in mora" krivcem žal ostala — pa naj jo takratni činitelji javno priznajo ali nosijo v grenkobi svoje vesti — ter imajo k "čistemu in jasnemu ozračju prihodnosti" še dolgo pot . . .

Vsekakor nam je Kocbek povedal veliko. Bralec pa naj po vsem tem sam presodi, kdo je isti, ki noče sprave.

Tudi grad v Škofji Loki bi vedel povedati o nečloveških mukah vrnjencev iz Vetrinja . . .

Šolstvo v Togu

Članek nazorno pokaže, kako velik delež nosi s svojim sodelovanjem pri napredku tretjega sveta ravno misijonska Cerkev. Napisal ga je naš posinovljeni afriški misijonar P. HUGO DELČNJAK. — Urednik.

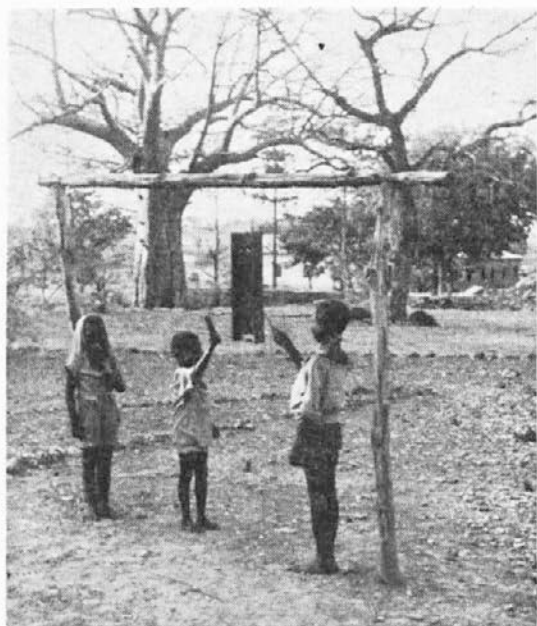
POLITIKI, ekonomski, socialni statistični uradi . . . vsi vedo povedati in številke zgovorno dokazujejo, da je razlika med bogatimi deželami in tretjim svetom (opomeni dežele v razvoju) vedno večja kljub medsebojni pomoči. Veliko se govori in piše o milijardah, ki prihajajo v dežele Afrike in Azije za lačne, za razvoj poljedelstva in industrije, na žalost tudi za orožje. Za šolstvo, za izobraževalna središča po teh deželah, pa je težje dobiti kako pomoč. Saj ta pomoč ne more biti enkratna (ni dovolj zgraditi šole in jo napolniti z otroki), ampak mora nujno biti dolgoletna (vzdrževanje in izboljševanje, stalni plačani učitelji . . .). To pa je tudi za dobro stoječe podporne organizacije težko, saj same ne vedo, kaj bo z njimi čez deset ali dvajset let.

Zato je tudi vsaj delno razumljivo, da je v mnogih deželah Afrike še danes več kot osemdeset ali celo devetdeset odstotkov prebivalcev nepismenih. Med tako področje spada tudi naše v severnem Togu.

Misijonsko delo, ki se je pri nas v Togu začelo pred dobrimi petnajstimi leti, se prav od početkov ni omejevalo samo na bistvo — na oznanjevanje veselega sporočila o našem odrešenju, ampak je vključilo v svoj program tudi delo za vsesplošen napredek domačinov: gospodarski, zdravstveno-higienski, socialni in kulturni. Zato ni čudno, da so bile s prvimi kapelami in cerkvami pozidane istočasno tudi prve šole.

In kakšno je stanje danes? V vsej naši škofiji je nad dvajset osnovnih šol, v katerih se izobražuje več kot tri tisoč otrok. Poučujejo jih sami domačini, večinoma učitelji, ki so bili sami nekdaj učenci teh misijonskih šol. Gimnazija za fante v Kandéju in dekliska v Dapangu pa omogoča najboljšim učencem, da nadaljujejo svoj študij.

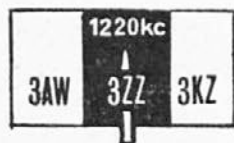
Pokazalo se je, da je med učenci zelo malo dekliev. Starši jih neradi pustijo v šole, ker za poklic matere, kot pravijo, ni potrebno računstvo in pisanje. Tudi vedo,

Misijonski "zvon" v Togu vabi tudi v solo

da izobrazeno dekle ne bo hotelo več slepo ubogati ter vzeti dostikrat neprimernega zaročenca, ki so ji ga starši določili že v zgodnjih otroških letih. Zato so sestre ustanovile gospodinjске šole, kjer se mlada dekleta uče praktičnih stvari za bodoči materinski poklic: gospodinjstva in nege otrok, mimogrede pa seveda tudi pisanja in branja. Iz teh šol so doslej izšla dekleta, ki so drugim živa knjiga vzornega družinskega življenja.

Tudi poklicne šole imamo v Togu. To so neke vrste vajeniške šole. Največja in najpomembnejša je v Dapangu. Tam je misijonar p. Benoit ustanovil že pred dobrimi desetimi leti mehanično delavnico, ki danes izobrazuje najboljše mehanike v severnem Togu. Mizarska vajeniška delavnica pa je trenutno zaprta: dala je že toliko izučenih mizarjev, da zanje v deželi primanjkuje dela. Kar je bilo mizarskega dela za misijon-

VIKTORIJSKI ROJAKI imajo sleherni torek priliko poslušati četrtturno slovensko radijsko oddajo. Če morejo postajo ujeti tudi drugje po Avstraliji, ne morem reči; čul sem, da jo poslušajo v Adelaidi. Čas je redno od 8.45 do 9.00 zvečer. Oddaja jo nova radijska postaja 3 ZZ pod vodstvom ABC in sicer na valovni dolžini 1220, med 3 AW in 3 KZ.

Brez dvoma je pridobitev oddaje za našo narodno

ške postaje in šole, je v glavnem urejeno, domačinom pa stol, miza, postelja in podobna hišna oprava predstavlja nedosegljive, da ne rečem popolnoma nepotrebne reči.

Da bi se izobrazilo čim več ljudi ter da bi bila dana ista možnost tudi odraslim osebam, je po večjih naseljih posebna večerna šola. Njen pouk je usmerjen zlasti alfabizaciji odraslih.

Po šolah se vse poučuje v francoskem jeziku. To bo bralca morda začudilo, toda drugače enostavno ni mogoče. Tudi če bi bilo mogoče tiskati učbenike v domačih jezikih, bi moralo že zaradi tiskovnih stroškov to nujno odpasti. Na žalost govore domačini Toga okoli petdeset različnih jezikov (ne dialektov!), ki so vsi še nepismeni jeziki: nihče še ni napisal zanje pismenih pravil in ne poznajo slovnice. Izbrati enega izmed jezikov ter ga razviti v pismen jezik bi pomenilo za vsa plemena z drugimi jeziki prav isto kot se poslužiti francoskega jezika za vse. Težav pa bi bilo neprimerno več, saj so francoski učbeniki vsaj že pri roki. In še ljubosumnost med plemeni bi se razvila, ki ne bi prinesla nič dobrega. Vseeno pa lahko rečem, da je tudi na področju študija jezikov raznih naših plemen storjenih že veliko korakov, zlasti s strani misijonarjev, ki te jezike potrebujemo za delo med domačini. A to ne spada več naravnost v vsebino tega članka.

Stroški za plačevanje učiteljev in gimnazijskih profesorjev, za nabavo šolskih potrebščin, za gradnjo in popraviljanje šolskih poslopij ter učiteljskih stanovanj, so na ramah misijona (vse škofije) ter raznih dobredelnih organizacij. Država sama le delno prispeva k vzdrževanju učiteljev osnovnih šol, druge pomoči nam niti pri razvoju šolstva ne nudi.

Misijonska Cerkev se zaveda, da šolstvo pravzaprav ni strogo njeno delo, ampak dolžno sodelovanje pri razvoju tretjega sveta ter splošnega odrešenja in osvobojenja človeka. A kakor je drugje skozi dolga stoletja širila s svojim veseljem oznanilo tudi izobrazbo ter gojila in ohranjala kulturo, tako je tudi v Afriki in našem Togu nositeljica napredka in znanilka lepše bodočnosti danes še tako primitivnih plemen.

skupino lep napredek. Zanj se imamo zahvaliti Slovenskemu društvu Melbourne, katerega zastopnik g. Ivo Leber je v imenu vse naše skupnosti na pripravljalenem sestanku ABC oddajo izposloval.

Vsakdo bo priznal, da je užitek poslušati na radiu vsaj enkrat na teden toplo materino besedo in domačo melodijo. Petnajst minut sicer res ni veliko, a še pot do njih ni bila lahka. Poleg tega smo na tem polju amaterji, kar bi moral upoštevati vsakdo, ki oddajo posluša. Lažje je sedeti doma pri radiu, kot pa sestaviti spored in sedeti pred mikrofonom.

Na ponudbo S.D.M. bo za prvi torek v juliju (1. julija) slovensko oddajo pripravil naš verski center v Kew. Ne pozabite odpreti svojega radia tudi ta večer!

SLOVENSKI OKTET

IZ LJUBLJANE

BO MED NAMI OD 14. JUNIJA DO 1. JULIJA

OKTET BO PREDSTAVIL ROJAKOM PESTER SPORED SLOVENSKIH NARODNIH IN UMETNIH PESMI TER TUDI NEKAJ PESMI DRUGIH JUŽNO SLOVANSKIH NARODOV.

POSEBEN SPORED VSEBUJE TUDI RENESANČNE, ROMANTIČNE IN MODERNE ZBOROVSKÉ SKLADBE ZA MEŠANO PUBLIKO.

KONCERTI bodo v SYDNEYU 14. in 16. junija,
WOLLONGONGU 15. junija,
CANBERRI 19. in 20. junija,
MELBOURNU 22. in 23. junija,
ADELAIDI 26. in 27. junija ter
v HOBARTU 28. junija.

SLEDITE KRAJEVNO ČASOPISJE IN RADIJSKE TER TELEVIZIJSKE POSTAJE ZA TOČEN KRAJ IN ČAS!

Za koncertno turnejo po Avstraliji — Bert Pribac, Canberra, A.C.T.

VESELA NOVICA

SLOVENCİ v Adelaidi in vsej Južni Avstraliji se bodo gotovo razveselili novice, da bodo končno dobili svojega duhovnika. Doslej smo oskrbovali tamkajšnje rojake iz Melbournu, v kolikor je bilo zaradi razdalj pač v naši moči. Slovenska maša je bila v Adelaidi že skoraj devetnajst let redno vsaka dva meseca, za vsak božič in velikonočni ponedeljek. Ostale južnoavstralske naselbine naših ljudi so dobile obisk po možnosti, naši sadjarji v Berriju kar redno na dan po adelaidski maši. Gotovo pa tudi redni obiski že zaradi odmerjenega časa ne morejo nikoli nadomestiti dela duhovnika, ki živi med ljudstvom in je lahko vedno na razpolago. Koliko več se lahko napravi tako na verskem kakor tudi na kulturnem polju, saj je vsak izseljenski duhovnik čisto naravno tudi kulturni delavec med svojim ljudstvom. Dolgo let sem to čutil in želel, a dobiti izseljenskega duhovnika ni tako enostavno. Zdaj pa bo želja postala resnica.

P. FILIP INOCENC FERYAN je frančiškan kot mi ostali trije. Rojen je bil v Polzeli, a številna družina se je kmalu preselila v Ljubljano, naš pater pa je šel že kot fant dalje po svetu. Po vojni je preko Avstrije in Italije kot frančiškanski bogoslovec prišel v Ameriko in skupaj z urednikom MISLI končal študije na ameriških Brezjah. Dne 29. junija 1950 sta bila tam skupno posvečena v duhovnika.

Po nekaj letih kaplanovanja na slovenskih župnijah

v Chicagu in New Yorku se je p. Filip odločil za službo vojaškega duhovnika. V ameriški vojski je v teku naslednjih let služboval na raznih vojaških postojankah po Ameriki in drugod po svetu. Ko je postal rezervist, se je pa odločil za nadaljevanje študija in preživel nekaj let na frančiškanski univerzi Antonianum v Rimu. Tam je zdaj oddal profesorjem v pretres svojo doktorsko tezo, ki jo bo šel za prejem doktorskega naslova braniti prihodnje leto, sam pa se je odločil za delo med avstralskimi Slovenci.

P. Filip I. Feryan je že na poti med nas. Dne 15. maja se je v Neaplju vkrcal na ladjo "Marconi" z obilico dobre volje in znanja. Sredi junija bo med nami v Melbournu, nato bo moral v Sydney, da se predstavi redovnim predstojnikom in vodstvu dušnopastirskega dela med priseljenci. Z urednikom bosta na nedeljo žegnanja melbournske cerkve sv. Cirila in Metoda (6. julija) obhajala skupno srebrni mašniški jubilej, nato bo nastopil svoje delo med adelaidskimi Slovenci.

Veseli smo, da se je p. Filip odločil priti med nas in mu želimo obilo uspehov. Kličemo mu veselo dobrodošlico v upanju, da se bo med nami lepo vživel in dobro počutil. Rojakom Južne Avstralije pa čestitamo, da se je njihova dolgoletna želja končno izpolnila.

P. BAZILIJ SPET TIPKA

2. junija 1975.

Fr. Basil Valentin O.F.M. in Fr. Stan Zemljak O.F.M.
Baraga House — 19 A'Beckett St., Kew, Vic., 3101
Tel.: 86-8118 in 86-7787

Adelaidski naslov: Holy Family Slovene Mission,
47 Young Ave., West Hindmarsh, S.A. 5007
Telefon: 46-5733.

Slovenske sestre — frančiškanke Brezmadežne
Slomšek House — 4 Cameron Court, Kew, Vic., 3101
Tel.: 86-9874

● ŽEGNANJE bomo praznovali na prvo nedeljo v juliju (6. julija) in boste vsi Melbournčani dobili pravočasno tudi običajno pismeno vabilo na to našo domačo slovesnost. Po praznični deseti maši se bomo zopet zbrali v dvorani k zakuski. Gospodinje že zdaj naprošam, da doma kaj pripravijo in s tem pomagajo članicam Društva sv. Eme, ki bodo skrbele za postrežbo. Že vnaprej iskren Bog plačaj!

Nimam namena oznanjati svoje srebrne maše, le omenil bi rad, da jo bomo lepo po domače združili z žegnanjsko slovesnostjo. Med nami bo ta dan tudi srebrnomašnik, novi pater za Južno Avstralijo Filip I. Feryan. In seveda ostali slovenski duhovniki ter nekaj izbranih gostov.

● V Melbourne Royal Hospital-u je v sredo 7. maja končal svoje zemsko potovanje IVAN STUPAR. Gospod ga je rešil trpljenja zadnjih mesecev. Pokojni rojak je bil rojen 4. aprila 1913 v kraju Račice, župnija Podgrad, kjer se je leta 1939 poročil v Zoro Bubič. Vseh pet otrok je dorastlo; sin in ena hči živita tu, ena hči je v Ameriki, druga v Tasmaniji, en sin je preminul pred nekaj leti v avtomobilski nesreči. Domovino so Stuparjevi zapustili leta 1946, v juliju 1950 pa iz Trsta emigrirali v Avstralijo na ladji "General Muir". Iz Tasmanije so se po več letih preselili v Adelaido, nato pa v Melbourne in si v Tullamarine postavili svoj dom.

Molitve ob krsti pokojnika smo imeli v petek 9. maja v kapeli Tobinovega pogrebnega zavoda v North Melbourne. Sledil je prevoz v Adelaido, kjer je našel pokojni Ivan mesto v grobu svojega sina, kakor si je želel pred smrtjo.

Pokojnemu rojaku večni mir in pokoj, žalujemo in tu kaj in v domovini pa iskreno sožalje!

● V bolnišnici v Prestonu je dne 18. maja preminul rojak ANTON ČEBOKLI, doma iz Stanovišča, žup-

Na prvem mladinskem plesu v Melbournu se je mladinski ansambel DRAVA zares postavil

nija Sedlo pri Breginju, kjer je bil rojen 1. junija 1910. V Avstralijo je dospel preko italijanskih begunskih taborišč v letu 1949 in se nastanil v Victoriji. Kot samski fant je delal v gozdu pri Orbostu, kjer ga je oplazilo podirajoče se drevo. Zaradi poškodovane hrbtnice je trpel dvajset let. Pred štirinajstimi leti se je poročil v Richmondu s Stello Vinci iz Kalabrije, ki mu je bila ves čas zares skrbna žena. Čeboklijevi družini ter bratu pokojnega v domovini izrekamo iskreno sožalje.

Pogrebna maša je bila opravljena v sredo 21. maja v župni cerkvi sv. Rafaela, West Preston, pokojnikovo truplo pa bo čakalo vstajenja na pokopališču v Kingsbury. R.I.P.

● V četrtek 22. maja smo molili v srbski pravoslavni cerkvi sv. Sava v Carltonu ob krsti Aleksandra Randjelovića. Pokojni Aca je bil poročen s Slovenko Mimi r. Gramc in je imel mnogo slovenskih prijateljev, ki so ga zaradi poštenega in mirnega značaja iz srca spoštovali. V svoji dolgi bolezni je veliko trpel in vse voljno prenašal. Zadnje počivališče je našel na pokopališču v Fawknerju. Iskreno sožalje žalujemo, dragi Aca pa naj počiva v miru božjem!

● Ples, ki so ga priredili naši mladinci na soboto 17. maja, je zelo lepo uspel. Baragova dvorana jih je bila kar polna in tudi staršev je prišlo precej. Štirje pari — izbrala jih je voditeljica Sonja Potočnikova — so na odru pokazali staršem razne plesne, ki so se jih naučili pri naših nedeljskih srečanjih. Vsa dvorana je hvaležno ploskala, ko je Sonja v zahvalo prejela lep šopek in bonboniero. Brez nje bi naša mladinska skupina res ne uspela. S p. Stankom sva se pet let trudila zaman in dvakrat nama je upanje padlo v vodo. Zdaj so mladi vztrajali vse leto in nabrala se jih je lepa skupina. Radi prihajajo skupaj in spoznali so se med sabo. Lepo jih je bilo gledati v prijetni zabavi pred starši. Dokler bo preko našega verskega centra med mladinci in starši ta topla pove-

zava, se nam res ni treba bati za našo mladino. Ves večer je igral mladinski ansambel DRAVA, ki mu za odlične melodije lahko samo čestitamo. Del mladih je in jim je zato res tudi najbolj pri sreju. Za kuhinjo pa so skrbele članice Društva sv. Eme, kar je bila zopet prava vez z mladimi, saj so med njimi tudi njihove mamice. Ves večer je potekel kot prijetna zabava ene velike družine. Da je mladina tudi dvorano okrasila, ni treba posebej omeniti.

Ko sem gledal po dvorani, sem se zamislil. Veliko večino vrtečih se parov sem krstil v prvih letih prihoda v Melbourne... Danes so že v zadnjih letih odraščanja in ne bo dolgo, ko bodo stopali pred oltar. Kako čas hiti! Zadnja prilika je bila, da smo ob misli nanje uspeli in jim dali možnost priti skupaj ne kot kak privešek odraslim, ampak kot samostojna skupina slovenskih mladincev.

In še nekaj mi je šlo skozi misel: tu so otroci družin, ki so včlanjene v S.D.M., kakor otroci družin društev PLANICE IN JADRANA, pa tudi takih, ki ne čutijo potrebo biti včlanjene kjer koli. Narodna in verska pripadnost jih veže na naš verski center, ki naj povezuje vse in naj bo vsem vernim Slovencem skupni dom. Tu naj bi se zares vsakdo počutil doma, in vsakdo je tudi iskreno dobrodošel. Kje je včlanjen, ni važno. Dokler se čuti Slovenca, je naše versko središče v Kew tudi njegovo.

Upam, da bodo mladinci vztrajali in se še redno zbirali, saj so sami prinesli na dan idejo, da bi izmed sebe izbrali tudi odbor. Upam tudi, da se jim bodo po tem prvem tako lepo uspelem mladinskem plesu v Melbournu pridružili novi mladinci.

Tudi v bodoče jim je za srečanja in plesne vaje dvorana na razpolago **vsako drugo in četrto nedeljo v mesecu popoldne**. Starši, mislite na to! Lahko ste veseli, da je vaš doraščajoči otrok v poštenu slovenski družbi svojih vrstnikov.

● DRUŠTVO SV. EME je dobilo povabilo, da bi s svojo burko "SPELCA V LJUBLJANI" prinesle članice smeh tudi v Canberro. (Najbrž tam malo smeja v svojih težavah potrebujejo — kdo bi ga ne?) Res so se domenili in igralko so se odpeljale proti Canberri na petek 23. maja, naslednji dan na slovenskem zabavnem večeru pa so nastopile. Kot sem slišal, je bil uspeh lep in smeja dovolj. — Dogovor je v teku tudi z adelaidskim slovenskim društvom in vse kaže, da bodo odšle tudi tja na gostovanje. Burko naj bi zaigrale v adelaidskem Slovenskem domu na članski zabavi v soboto 14. junija. Tudi za to predstavo jim želimo obilo uspeha, Adelaidčanom pa veliko smeja!

● V Ameriki smo imenovali junij "mesec porok", tukaj "down under" je pa ravno obratno: zima se približuje in že maj je glede porok kaj umirjen. Zato morem objaviti le eno slovensko poroko meseca: 17. maja sta si pred našim oltarjem obljubila zvestobo

Štefan Žalik in Marija Krpač, ki je nedavno dospela iz domovine k svojemu izbrancu. Oba sta iz Prekmurja in krščena v Crenšovcih. Tam je Marija tudi rojena. Štefan je iz Trnja, po prihodu v Avstralijo pa je več let živel v Baragovem domu. Novi slovenski družini želimo obilo blagoslova!

Omenil bi pa le rad še eno poroko, ki sta jo dne 27. maja sklenila v cerkvi Marije Zmagovalke v Camberwellu Aleksander Potočnik in Ilonka Katai. Aleksander je rojen v Melbournu v znani družini Jožeta Potočnika iz Jesenic, nevesta pa je madžarskega rodu, rojena v Banatu. Čestitke!

● Krstov je bilo ta mesec pet: 3. maja so iz East Malverna prinesli Zorico Ano, ki je nova članica družine Bogoslava Staniča in Nade r. Jovanovič. — Melissa Frances je ime hčerki, ki je razveselila družino Franca Mencina in Beverley Judith Wright. Krstna voda jo je občila 10. maja. — Ivan Plačko ter Marija r. Debernardi sta 18. maja iz South Oakleigh prinesla h krstu Rosemary Franciško. — 25. maja je bil krst Zorana, prvorojenca Petra Žuveca in Liljane r. Siljanovska, Fitzroy. — Isti dan je bil tudi krst Belinde Lize, ki je razveselila družino Vinka Marna in Lucije r. Vinko, St. Albans.

Vsem družinam naše iskrene čestitke!

● P. Hugo bo sredi junija odšel proti Sydneyu, da bo še tamkajšnjim rojakom pokazal zanimive filme iz svojega misijona. Saj z njim deluje med istim črnim ljudstvom tudi sydneyški posinovljenec p. Evgen Kečič. Pri nas je obiskal domala vse naše postojanke, kakor je bilo pač v kratkem času mogoče: Wodongo, Morwell, Adelaido, Berri, Hobart. V Melbournu bo imel pred odhodom še eno predavanje, enako ga še čakata za film Geelong in St. Albans. Vsekakor nam je misijonar pomagal tudi v cerkvi. Malo spremembe za vernike kar dobro dene, kajne?

Upam, da bo p. Hugonu obisk med nami ostal v lepem spominu. Zahvaliti se moram Antonu Verderberju, ki je p. Hugonu zaupal svoj filmski projektor.

● Iskrena zahvala gospe Mariji Bole in gospe Stanislavi Peršič v Geelongu: za našo cerkev sta napravili dve moderni albi, ki s štolo nadomestita običajni mašni plašč. Štole v različnih barvah zdaj dela gospa Danica Štrubelj. Društvo sv. Eme pa nam je obljubilo nove obleke za naše ministrante.

● Večerno mašo po namenu članic Društva sv. Eme, v zahvalo za vse njihovo delo v našem verskem središču, bomo imeli na praznik Sv. Eme Krške, v petek 27. junija. Zlasti vse članice so iskreno vabljeni. Enako bo večerna maša 4. julija, ko je prvi petek v mesecu.

● Ne pozabite na slovensko radijsko oddajo 1. julija zvečer! Bo v priredbi našega verskega centra.

Izpod Triglava

KAKO JE SLOVENIJA proslavljala letošnjo tridesetletnico "osvoboditve", nam še ni prišlo v roke in tudi nimamo namena poročati. Saj nas je toliko — osvobojenih celo drage domovine — danes razkropljenih po vseh koncih sveta. In tridesetletnica je obenem tudi spomin na tiste tisoče, ki so bili takrat osvobojeni celo življenja...

Zanimive pa so le izjave Jožeta Smoleta, šefa ljubljanske konference SZDL, o pripravah proslav. Iz njih tako vidno veje čudna zaskrbljenost, da za kako proslavljanje med "delavnim ljudstvom" ni nobenega pravega navdušenja. Skrbi ga tudi "vrsta poskusov v mednarodnih okvirih, da se zataji resnica o našem boju..." Vendar se je v teku let nabralo že kar dovolj izjav vodilnih doma, iz katerih se jasno izluščuje dejstvo, da je šlo s tistih letih v glavnem za revolucijo.

VERNIKOV IMAMO vsaj 80 odstotkov vsega prebivalstva, nedeljnikov pa v Ljubljani kvečjemu 15 odstotkov. Kje pa so drugi verniki? Imamo med seboj verne ljudi, ki za veliko noč po dvajset let niso videli spovednice od znotraj. Imamo samo v Ljubljani nad 30.000 nekrščenih otrok, ki niso samo otroci nevernih. Daleč smo od gorečnosti tistih današnjih Afričanov, ki potujejo cele dneve, da morejo biti v nedeljo pri maši... — To so besede nadškofa Pogačnika ob priliki sklepa letošnjega ljubljanskega študentskega misijona. Iz njih veje skrb o prihodnosti Cerkve na Slovenskem. Domovina postaja misijonska dežela...

ZLASTI V POMURJU vlada zaskrbljenost, kam z delavci, če se bodo začeli v množicah vračati domov

iz Avstrije iz Zahodne Nemčije. Velik odstotek Pomurcev je na tujem, ker doma nimajo kaj preveč izgledov za zaposlitev. V obeh omenjenih državah pa zadnji čas delavce stalno odpuščajo. Samo v Avstriji je bilo letos v januarju brez dela 163.000 jugoslovanskih delavcev.

Večini v tujini odpuščenim delavcem ne diši domov. Če le morejo, raje čakajo, da bi se spet kaj odprlo. Tujina pa brezposelnih delavcev noče in se jih rada odkriža.

V LENDAVSKI OBČINI je tujina za daljši čas vzela 3.800 ljudi, 600 pa jih dela v tujini le začasno. Kar 1.200 otrok ima v tujini enega izmed staršev, oba pa pogreša 272 lendavskih otrok. V tem iščejo tudi vzrok, zakaj ima lendavska občina dvakrat več mladostnih prestopnikov kot pa murskosoboška, kjer je manj ljudi v tujini in manj otrok brez varstva staršev.

DR. FRANCE VEBER je 6. maja na ljubljanskih Žalah legel k večnemu počitku. Njegovo ime je za slovensko filozofijo neizbrisno, pozna pa ga tudi ostala Evropa. Mnoge univerze so ga vabile, vendar je posvetil vse svoje življenje domovini. Na ljubljanski univerzi je predaval do leta 1945, ko je moral v predčasni pokoj. Nato je dvajset let pomagal DRUŽINI kot korektor. V teku življenja je dr. Veber napisal 17 knjižnih filozofskih del ter 73 člankov. Njegova "Knjiga o Bogu" je vredna posebne omembe, saj je prevedena tudi v angleščino in latinščino. V njej najdemo izvor njegove osebne vernosti in dejavnega krščanstva.

V IDRIJSKI CERKVI je prvega maja po večerni maši ljubljanski nadškof in metropolit Jožef Pogačnik odkril spominsko ploščo trem slovenskim škofom, ki so povezani z Idrijo.

Anton Kavčič se je rodil v Idriji leta 1743 in je postal leta 1807 ljubljanski škof. Izdal je ljubljanski obrednik. Umrli je po sedmih letih nadpastirske službe. **Anton Alojzij Wolf** je bil rojen v Idriji leta 1782 in je tam nekaj časa tudi kaplanoval. Ljubljanski škof je postal leta 1824 in ga poznamo kot ustanovitelja ljubljanskega Alojzijevišča (zavoda za vzgojo duhovnikov) ter izdajatelja velikega slovensko-nem-

**TOBIN
BROTHERS**
funeral
directors

VIKTORIJSKIM SLOVENCEM

NORTH MELBOURNE, 189 Boundary Road,	329 6144
MALVERN, 1382 High Street,	50 4720
SPRINGVALE-DANDENONG, 505 Princes Highway, Noble Park,	546 7860
MENTONE, 3 Station Street,	93 2460
FRANKSTON, 232 Cranbourne Road,	781 2115

NA USLUGO V ČASU ZALOVANJA

škega in nemško-slovenskega slovarja. Umril je leta 1859. **Janez Gnidovec** (1896-1939) je v Idriji opravljaval svojo prvo kaplansko službo. Kasneje je postal misijonski škof v Skopju in je zaradi zares svetniškega življenja slovenski svetniški kandidat, katerega proces je v teku.

NAROD ZVONOV in pritrkavanja smo Slovenci — v nasprotju z Avstralijo, ki cerkvenih zvonov skoraj nima. Najstarejši zvon na slovenskem ozemlju visi v stolpu koprške stolnice. Nosi ne le letnico, ampak celo datum, kdaj so ga vlili: 6. septembra 1333. Ulila sta ga Jakob in Nikolaj, mojstra-livarja iz Benetk. Le za eno leto mlajši je zvon pri Št. Joštu nad Horjulom. V mariborski škofiji zvoni najstarejši zvon v Spodnji Polskavi: ulit je bil leta 1532. Žal je mnoge stare zvonove vzela že prva svetovna vojna, pa tudi druga jim po Štajerskem ni prizanesla. Tako je šel za kanone takrat največji slovenski zvon, ki ga je imela bazilika Matere milosti v Mariboru. Uglasben je bil tako, da je soglašal z vsemi okoliškimi zvonovi, ne le bratci lastnega zvonika.

Najtežji slovenski zvon ima danes Devica Marija v Polju pri Ljubljani in tehta 5825 kg. Ulit je po prvi svetovni vojni na Jesenicah in je iz železa, ne iz bronu. Za njim pride zvon na Sveti Gori pri Gorici s svojo težo 4,500 kg.

OBSEŽNA KNJIGA s seznamom najpomembnejših slovenskih kulturnih spomenikov je letos izšla v domovini. Služila bo spomeniški službi za oporo in dodelo pri njenih nalogah, pa tudi vsem drugim, ki se zanimajo za preteklost Slovenije in njene kulture. V seznamu je več let naporenega znanstvenega dela. Bil je res že čas, da je važno delo prišlo v tisk. Tako se bo morda marsikak kulturni spomenik le ohranil, ko bi bil drugače pozabljen ali celo uničen.

ŽGANJE OGLJA je v nekaterih slovenskih krajih še kar znana domača obrt. Zlasti v zimskem času, ko ni toliko poljskega dela, najdejo kmetje čas tudi za to. Letos je bilo opaziti zlasti veliko ogljarskih kop na Ostrem vrhu ob cesti Bistrica — Sveti Duh. Večja kopa da okrog pet ton oglja in prinese okrog 6.000 dinarjev zaslužka.

MELBOURNSKI ROJAKI

Potrebujete morda priznanega **TOLMAČA** za sodišče ali kako drugo važno zadevo?

Obrnite se z zaupanjem
na rojakinjo **JEAN SLUGA!**

48 SMITH STREET
ALPHINGTON, Vic., 3078

Telefon:
49-4748
41-6391

Je pa seveda z žganjem oglja kar precej dela, najmanj en mesec. Les je pripravljen z motornimi žagami v nekako enem tednu, nato pa vzame dosti časa postavljanje kope, da je les pravilno zložen in počasi tli kakih štirinajst dni. Je umetnost zase, ki je ne zna vsakdo.

SVOJO PLANTAŽO KAVE ima ljubljansko podjetje Emona in prvi pridelek je že obran. Tako smo brali v ljubljanskem časopisu. Seveda plantaža ni kje doma v Sloveniji, ampak jo imajo v Centralnoafriški republiki (Vidiš jih, kapitaliste in kolonialiste!). Računajo, da bodo v naslednjih letih zasadili na plantaži 1100 ha površine in pridelali tisoč ton kave. Poročilo pa doda, da bo teh tisoč ton le kapljica v morje kave, ki jo popijejo v Jugoslaviji. Letno jim komaj zadošča 50 do 55 tisoč ton . . .

V SLOVENSkih KONJICAH že nekaj let obnavljajo župnijsko cerkev. Prezbiterij je že obnovljen, zdaj pride na vrsto cerkvena ladja ter dodatni prostori. Zanimivo je to, da so med obnavljanjem naleteli na znamenite freske iz 15. stoletja. Pravijo, da so freske poleg fresk na Ptujski gori in v kapeli Sočutne v Celju zelo redek primer štajerskega mehkega gotskega sloga. Cerkev velja za kulturni spomenik prvega reda.

TUDI POLHOGRAJSKI DOLOMITI imajo precej podzemskih jam, ki skrivajo veliko lepote. Za raziskavanja se zlasti zanimajo jamarji iz Medvod. Med najbolj znanimi jamami je "Babja luknja", ki sega 250 metrov v globino in ima veliko lepih kapnikov. Tudi takozvane človeške ribice so našli v podzemskem potoku.

Nameravate potovati skozi Italijo in obiskati RIM?

V RIMU sta Vam po zmernih cenah na razpolago dva slovenska hotela:

Hotel BLED IN **Hotel DANIELA**

Via S. Croce in Gerusalemme, 40

00184 — ROMA (Tel. 777102 in 7579941)

Via L. Luzzatti, 31

00185 — ROMA (Tel. 750587 in 771051)

Lastnik: Vinko Levstik

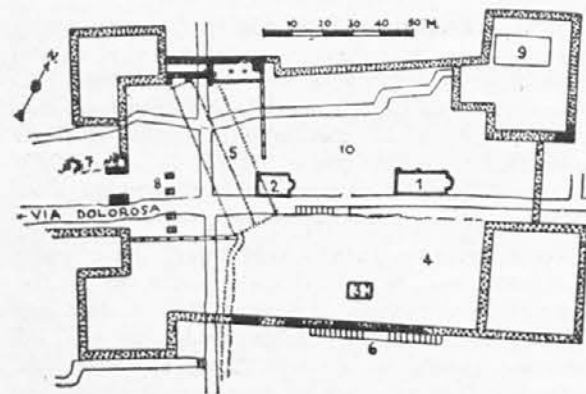
Zmogljivost: 85 sob, 150 ležišč. Vse sobe imajo lastno kopalnico, telefon in ostale moderne udobnosti. Postreženi boste v novi slovenski restavraciji. Osebe je pretežno slovensko. Počutili se boste res domače.

DOBRODOŠLI!

V TEJ PALAČI je živel namestnik rimskega cesarja, kadar se je mudil v Jeruzalemu. Poncij Pilat, ki je prišel za judovski praznik iz svoje rezidence v Cezareji ob morju, je tu sprejel ujetega Jezusa, ga zaslišal, ga dal bičati in ga končno obsodil na križanje. Utrdba je bila porušena ob judovskem uporu leta 70.

Blizu druge postaje križevega pota je ohranjen rimski slavolok, ki danes povezuje zgradbi na obeh straneh ozke ulice. Zgraditi ga je dal leta 135 rimski cesar Hadrijan. Izkopavanja arheologov so pokazala, da je slavolok obdajala velika ploščad — dvorišče trdnjave Antonije. Velike plošče, s katerimi je bila tlakovana, so bile narobljene, da vojaškim konjem ni drselo. V nekaterih kamnih tlaka so našli vklesane znake, ki so jih uporabljali vojaki za svoje igre na kocke in podobno, da so si krajšali čas. Pod tlakom so bili prostorni zbiralniki za vodo, ki je služila za oskrbo rimski posadki.

Na tem kraju, ki se je imenoval Litostrotos, velik njegov del si romarji danes lahko ogledajo, je dal Pilat pripeljati razbičanega Jezusa pred

NAČRT nekdanje trdnjave Antonije Kristusovega časa.

1. Današnja kapela, bičanja.
2. Današnja kapela obsodbe in sprejema križa (tu jeruzalemski romarji prično križev pot).
3. Kapela kronanja s trnjem (žal! nedostopna).
4. Dvorišče današnjega A/Omarijeh kolegija.
5. Litostrotos.
6. Stopnišče, na katerem je sv. Pavel govoril množici (Glej 21. poglavje Apostolskih del!)
7. Novoodkriti grobovi in stražnica iz rimskih časov.
8. Hadrijanov slavolok in cerkev ECCE HOMO.
9. Srednjeveška stavba, zaradi lokacije imenovana "Herodova hiša".
10. Frančiškanski biblični inštitut.

V času obiskovanja...

množico in pokazal nanj z besedami:

"Glejte, človek!" (Jan 19,6).

Zato se danes cerkev, ki stoji na tem kraju, v latinščini imenuje: ECCE HOMO.

Največ za razne igre vklesanih znakov so našli na tlaku vzhodnega dela dvorišča. To je bil prostor pred stopniščem, ki je v Kristusovem času vodil do dvorišča. Današnji vidni ostanki so kaj lahko takratni stopniščni del. Za stopnice same — ali vsaj dovršen njihov del — nam pove tradicija, ki pa ji lahko sledimo v preteklost le do osmega stoletja, da jih je dala sv. Helena prepeljati v Rim. Spočetka so bile hranjene v starodavni papeški lateranski rezidenci. Papež Sikst V. jih je dal končno prenesti v kapelo, ki jo je v ta namen zgradil znameniti Fontana (1585—90). Tam so še danes znane kot "Scala santa" (Svete stopnice) in jih sleherni romar Večnega mesta spoštljivo obiše.

Za ponovno pridobitev kraja se imamo kristjani zahvaliti Fr. Alfonzu Mariji Ratisbonne, spreobrnjencu iz judovske vere. Fr. Alfonz je svojemu rodnemu bratu Fr. Teodoru Ratisbonne, pomagal ustanoviti posebno redovno kongregacijo z moško in žensko vejo, ki se je posvetila spreobrnjenju Judov. Leta 1855 je prišel v Jeruzalem, da bi ustanovil francosko šolo nove ustanove. Ko je spoznal pristnost in zgodovinsko vrednost ostankov zgoraj omenjenega Hadrijanovega slavoloka, ga je leta 1857 odkupil skupno z zemljiščem in kupom razvalin na njegovi severni strani. Že dve leti kasneje so začeli na kraju graditi samostan Sionskih sester. Cerkev ECCE HOMO so zidali od 1864 do 1868 in je leta 1902 dobila naslov bazilike. Njena notranjost je izredno lepa. Zgrajena je tako, da desno krilo omenjenega slavoloka, vidnega nad ozko ulico, prehaja v cerkev za glavni oltar. Skrbna arheološka raziskavanja kraja še vedno prinašajo nova odkritja. Tako so šele 1937 našli tudi stražarsko sobo trdnjave Antonije Kristusovega časa, ki danes služi za kapelo.

V neposredni bližini cerkve ECCE HOMO so na prostoru nekdanje trdnjave v teku stoletij zrastle tri cerkvice.

"Ampak blizu NOVE ZAVEZE bo treba le ostati, ali pa nismo več kristjani. . ." Zadnji stavek p. Bernarda bralcem MISLI.

KAPELA KRONANJA S TRNJEM je iz 12. stoletja. Žal danes ni v krščanskih rokah. Stoji južno od Vie Dolorose in jo poseduje El Omarijeh kolegij. Ne uporabljajo jo kot kapelo ter do nje za kristjane tudi ni dostopa. Da stoji na mestu Kristusovega kronanja s trnjem, govori tradicija in potrjujejo arheološke raziskave kraja.

Ostale dve cerkvici sta — kot cerkev ECCE HOMO — severno od današnje Vie Dolorose. Sta v rokah oo. frančiškanov, ki so na tem pridobljenem zemljišču zgradili tudi svoj Biblični inštitut.

CERKEV BIČANJA, po tradiciji zgrajena na kraju bičanja, ima svoj začetek že v bizantinskem času. Obnovili so jo križarji. Srednjeveška stavba, katere ostanki so še vidni, je kasneje služila za hlev (1618), potem za tkalnico, brez popraviljanja pa postala nato prava razvalina. Egiptovski paša Ibrahim jo je leta 1838 podaril frančiškantom, ki so jo obnovili z darovi bavarskega kneza Maksimilijana. Tako je bila leta 1839 zopet odprta v bogoslužne namene romarjem. Že večkrat omenjeni zaslužni arhitekt Barluzzi jo je v letih 1927—29 popolnoma obnovil v stilu 12. stoletja. Mozaik v obliki trnove krone nad glavnim oltarjem je čudovito umetniško delo, enako troje oken, ki predstavljajo bičanje, Pilatovo umivanje rok in Barabov triumf, da je bil oproščen smrtne kazni. Na desni od glavnega stoji v cerkvi oltar sv. Pavla, ki naj spominja obiskovalca svetišča, da je bil tudi ta apostol svoj čas ujetnik v trdnjavi Antoniji (Glej Apd 21, 23).

CERKEV OBSODBE IN SPREJEMA KRIŽA je — kot že omenjeno — pravtako v rokah oo. frančiškanov. Stoji na začetku Litostrotosa — dela trdnjave, kjer je Pilat obsodil Jezusa na smrt in je bil obsojencu naložen križ. Prvotna kapela je bila zgrajena že v bizantinskem času in gotovo predstavlja pravi kraj, kar so dokazale in

potrdile tudi kasnejše arheološke raziskave. Svetišče, ki obsega točno deset metrov kvadrata, je leta 1903—4 obnovil frančiškanski arhitekt br. Vendelin Gierlich in mu ohranil bizantinski slog. Takratne najdbe so pokazale, da je isti prostor v preteklosti nekaj časa služil tudi kot mošeja. Slike v svetišču predstavljajo dogodek obsodbe, okna pa angele, ki drže v rokah predmete Kristusovega trpljenja.

VIA DOLOROSA, jeruzalemski križev pot, se imenuje pot, ki vodi danes od kraja Jezusove obsodbe pa do bazilike božjega groba s Kalvarijo. Iz kraja omenjenih cerkva na prostoru nekdanje trdnjave Antonije se vije med starodavnimi zidovi hiš, mimo tržnic s trgovci in vsiljivimi pre-kupčevalci, med pisano množico orientalskega bazarja, proti mestu križanja.

Narava — naše življenje

KLIMA IN VREME

STANKO OZIMIC, B.Sc. (Geology), B.M.R. Canberra, A.C.T.

V SVOJEM ZADNJEM ČLANKU sem pisal o letnih časih. Preprosto sem razložil, da so vse naravne razlike na naši Zemlji povezane s položajem našega planeta z ozirom na Sonce. Letni časi so torej spremembe, ki so odvisne od toplote sončnih žarkov. Danes pa se bomo malo pomenili o KLIMI in VREMENU, dva vplivna činitelja našega vsakdanjega življenja.

Predno se zapletemo v snov, bi rad označil pomen obeh besed, saj se mi zdi, da ju mnogi ljudje ne razumejo, ali pa jih poznajo le v prenešenem pomenu.

KLIMA je statističen opis vremenskih pogojev gotovega dela Zemlje (na primer: Alpska klima, Tropska klima, Sredozemska klima).

VREME je točen opis atmosferskih pogojev v gotovem času. Opis atmosferskih pogojev pa mora vsebovati sledeče, da bo imel smisel:

- a) temperatura ozračja (t.j. vsaj en meter zraka nad golo zemljo).
- b) zračni pritisk.
- c) hitrost in smer vetra.
- d) vlaga v ozračju (v odstotkih).

Temu lahko dodamo še vrsto in količino megel ali oblakov.

KLIMA je najvažnejša zadeva vsega kar živi na Zemlji. Za človeka odloča: kje na svetu živi in v kakšnem bivališču, kaj pije in je, kako je oblečen... Pa tudi: kako se počuti fizično (telesno) in mentalno (umsko). Človek se je moral klimi prilagoditi. Ta proces pa je zelo počasen in traja milijone let.

Današnje človeške rase so delo klime. Razlike so seveda ogromne, so pa vse fizične, ne fiziološke (Op.: Fiziologija je nauk o življenjskih dogajanjih v telesu). Razumljivo klima v enaki meri deluje na živalstvo in rastlinstvo ter tudi na zemljsko topografijo, o kateri smo že govorili.

Ko se je človek klimi prilagodil, nima več problemov uspevati v svojem okolju. Najboljši primer take prilagoditve je avstralski domačin (aborigen). Mnogi mu ne dajo dosti veljave, ker se ne zna uspešno prilagoditi načinu življenja naše bele, "kulture" rase: Toda pomisliti moramo, da je belo raso vzelo preko 5000 let razvoja, da je dospela do današnjega pristojnega življenja udobne hiše z več prostori, televizorjem, hladilnikom in podobno. A te idealne zahteve moderne življenja tudi mnogi člani bele rase nimajo in je verjetno nikdar ne bodo imeli.

Mi smo se življenju bele rase v Avstraliji hitro prilagodili, saj smo imeli vse možnosti živeti pod novimi pogoji. Če teh možnosti ne bi bilo — kaj pa potem?

Avstralskemu domačinu za te pogoje sploh ni in zna živeti z naravo. Zato uspešno živi tudi v puščavi, kjer še sence ni. Ostal bo pri življenju tudi tam, kjer bi naša bela rasa ne vzdržala brez modernih pomočkov: v tisočih let se je prilagodil avstralski zemlji, ki je delo klime.

VREME smo že definirali in rekli, da sestoji v glavnem iz štirih točk, ki skupno tvorijo vreme. Različno dnevno vreme (sončno jutro, deževno popoldne in vetrovni večer) je neposreden rezultat razlik med temi točkami. Če bi bili ti sestavni deli vedno iste mere, se naše vreme ne bi nikoli spremenilo. Ker tega ni, čutimo spremembo: mrzlo je, vroče, vetrovno, deževno in podobno...

Pa si oglejmo nekaj primerov spremembe vremena!

Kako nastane dež?

Ko šije sonce ter ogreva morja, jezera in reke, voda naravno izhlapeva. V plinskem stanju se vzdiguje kot vsi ostali plini, saj je lažja od zraka, ki jo obdaja. Na tej poti v višine se plin hladi. Po fizičnem zakonu se bo dvigal tako dolgo, dokler ne bo dosegel cono orosenja — plin se bo spremenil zopet v tekoče stanje. Ko se to zgodi, pade voda v obliki dežja zopet na zemljo. Z vlago nasičeni zrak se je v coni orosenja oprostil in nadaljuje svojo pot kot suhi veter.

V ilustracijo bi vam omenil primer Doline smrti (Death Valley) v ameriški zvezni državi Kalifornija. Med dolino in Tihim oceanom ni velika razdalja, so pa vmes okrog 4000 metrov visoke planine, Sierra Nevada. Letno dobi dolina komaj 9 inč dežja. Samo štirideset milj oddaljena druga dolina, ki teče s to vzporedno, a jo od nje ločijo planine, pa ima kar 30 inč dežja letno. Zakaj?

V tem delu zemlje skoraj vsi vetrovi pihajo od zahoda proti vzhodu. Zrak je zelo moker, saj prinese s seboj ogromne količine vlage, ki jo nabere vase med svojim potovanjem nad Tihim oceanom proti kopnemu. Planine so višje kot pa je višina teh vlažnih vetrov, ki nimajo kam, čim butnejo v skalne stene: nazaj ne morejo več, le v višine. Pred Sierrro Nevado se torej kopičijo z vlago prepojeni oblaki. Po fizičnem zakonu se tople zrak vzdiguje, dokler se ne ohladi do iste temperature, kot jo ima ostali zrak. V coni orosenja izpusti iz sebe vlago v formi dežja.

Ker so v našem primeru planine previsoke, začne dež padati predno bo tople zrak došel do vrhov. Ko se dvigne preko planin, je zrak že suh in nima možnosti ustvariti dežja.

Kakšna razlika v vremenu — pa komaj 40 milj razdalje!

Kaj pa je veter? Kako nastane?

Veter stvari razlika med zračnim pritiskom. Če je za primer na točki A zračni pritisk 1000 milibarjev in na točki B le 600 milibarjev, se bo zrak začel nujno pomikati od kraja visokega do kraja nizkega zračnega pritiska. Premikanje zraka pa imenujemo veter. Zrak se vedno premika od visokega do nizkega

pritiska, nikdar obratno. Zračni pritisk sam zavisi od topline ozračja in količine vlage.

Tako nam bo zdaj morda malo lažje razumeti razliko med vremenom Avstralije in Slovenije. Tu v Avstraliji je vreme skoraj vedno pod visokim pritiskom, dočim je v Sloveniji več ali manj pod nizkim pritiskom, ker je v zraku več vlage.

Božjepotna
cerkev
Log pri Vipavi

Še enkrat bi videl...

BREZDOMEČ, Sydney

POČASI, kakor padanje snega na Orlici, so prihajali iz sneženega skrivališča: izgnanci, preseljenci, brezdomci, gošarji . . . S težo svojih teles so si utirali pot po snegu proti Veterniku.

Prišla je noč in z nočjo Veternik. Naprej po skritih grapah in soteskah, mimo osamljenih domov, mimo gričev z vinogradi. Prekoračili so cesto pri Koprivnici in zopet po grapah naprej . . .

Dolga, nemirna noč se je začela počasi umikati svitanju dneva. Z nočjo se je morala umakniti tudi skupina ob mostu in se pridružiti onim, ki so napadali Šent Peter.

Spravite ranjenca na varno — je bilo naročeno došlim od mosta na Sotli. Naprej torej, po znani poti v hrib z gozdom, prati Svetim Goram, mimo kapelice Žalostne Matere božje, sv. Jurija in sv. Martina.

Spomini . . .

Ni Staneta, Maksa, sosedov in znancev; ni rajhenburških pevcev, Kozjancev, Obsotelcev, Zavsavcev, Zagorcev in Zagork v svojih tipičnih nošah . . . Razen tega ranjenca Zagorca. Morda je tudi on nekoč poromal na Svete Gore . . .

Ni slepca, ki je prosjačil s presunljivo pesmijo:

Še enkrat bi videl,
kak' sonce gor gre,
kak' lunca mi sveti . . .

Ni zvonjenja, ne potrkavanja . . . Namesto zvonov je ropotanje strojnic in bobnenje minometov . . .

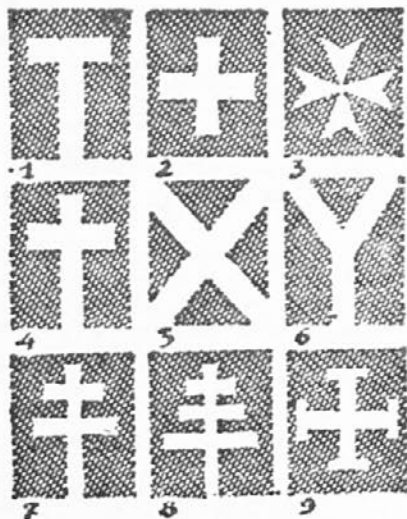
Ko je žalostni sprevod šel mimo Marijinega svetišča, se je Franc s tesnobo in pridušenim sramom v srcu ozrl po njem ter zašepetal: "Odpusti! Ni moja krivda, da sem tu! Čuvaj nas brezdomce, nezaželjene romarje! . . ." Za postanek ni bilo časa. Naprej z ranjencem, v zanesljive roke, proti Orlici . . .

Po dolgih dnevih tavanja, napadov in umikov, v stradanju brez spanja in počitka, je prišla skupina v kmečko bajtico s koruzno potico in kozarcem domačega vina na mizi.

Sveta noč, kljub vojni vihri, ki je tolike s silo zapletla v svoj vrtinec. Vsaj ena tiha, mirna, srečna noč . . .

Še enkrat bi rad videl Svete Gore . . . Tako sanja danes že ostareli Franc, kakor je takrat kot fant sanjal o svobodi. Ko je prišla, ga je pa tista žalostna "svoboda" pognala čez mejo . . .

Sanjaj, le sanjaj! Vsaj sanj ti ne morejo ukrasti, kakor so te oropali domovine . . .

Kršcansko

znamenje

on na takem križu umrl mučeniške smrti. Latinski izraz za ta križ je "crux decussata".

6. Križ v obliki črke Y se je pojavil na srednjeveskih mašnih plaščih. Njegova simbolika je tudi v tem, da upodablja vrelec življenja.

7. Križ s podaljšano napisno tablo na zgornjem kraku je s tem postal "dvojni križ". Pravijo mu tudi "nadškofovski križ." S takim križem navadno upodablja sv. brata Cirila in Metoda.

8. Križ s tremi prečnimi bruni je s tem postal "trojni križ". Drugo ime zanj je "papeški" ali "apostolski križ".

9. Križ z deščicami na koncu enako dolgih krakov je tudi znana srednjeveska oblika križa. V rdeči barvi in z dodanimi manjšimi štirimi križi v vsakem od štirih kotov ga še danes v svojem grbu uporabljajo frančiškani-čuvarji svetih krajev v Palestini.

ZNAMENJE krščanske vere je KRIŽ. Čisto razumljivo. Saj krščanska vera pomeni vero v Jesusa Kristusa, božjega Sina, ki je za odrešenje človeštva na križu umrl.

Križ si navadno predstavljamo v obliki bruna, položenega čez bruno. Vendar to ni edina oblika križa. So še druge, o katerih manj vemo, četudi jih včasih srečamo. Pričujoča ilustracija je izšla s kratko razlogo v DRUŽINI. Gotovo bodo te različne oblike križa zanimale tudi naše bralce.

1. Takoimenovani "položni križ" je najstarejša oblika križa. Znan je že iz stare zaveze. Tak križ je naredil Mojzes v puščavi in nanj obesil bronasto kačo. Tudi puščavnika sv. Antona upodablja s palico, ki se končuje v obliki takega križa. Zato pravijo tej podobi križa tudi "križ sv. Antona". Latinski izraz zanj je "crux commissa". Zanimivo, da je isti križ poznal in uporabljal tudi sv. Frančišek Asiški. Ostal je v tradiciji njegovih treh redov in ga mnogi imenujejo tudi "Frančiškov križ".

2. Pravoslavne cerkve so zidane tako, da ima njihov tloris podobo enakoramnega križa. Ta križ je tudi sicer kot okras zelo v rabi. Imenujemo ga "grški križ".

3. "Malteški križ" je sestavljen iz štirih iz središča rastočih enakih krakov v podobi črke "v". Ime je dobil po tem, ker je bil znamenje tako imenovanih "malteških viteзов" in je nastal v srednjem veku.

4. Najobičajnejša oblika križa v naši sakralni simboliki je "latinski križ" in je nam vsem zato najbolj poznan: s tremi enakimi in enim daljšim krakom. V latinskem jeziku mu pravimo "crux immissa".

5. "Andrejev križ" ali "zvrnjeni križ" ima bruni prekrizani v obliki latinske črke X. Ime je dobil po apostolu Andreju, ker nam izročilo pove, da je

Seveda imamo še druge oblike tega krščanskega znamenja. Križ z okroglim držajem na koncu enega kraka se imenuje "egiptovski križ", v latinščini: "crux ansata". Znani so tudi ikonski križi z narisanim Križanim. Celó nam tako poznani "Hitlerjev križ" — še nedavno strah in trepet milijonov — ni nekaj izvirnega. Križ iste oblike, z istosmernimi roglji na vsakem kraku, dobimo že v katakombah in kot okras na rimskih mozaikih.

Danes mnogi ob pogledu na križ ne mislijo več, kaj naj kristjanu pomeni. Tudi vratni obesek je mnogim le lep okras brez vsebine. Pa je prav, da nas sleherni križ vedno spomni na Tistega, ki nas je na križu odrešil in po katerem nosimo ime: kristjani.

Z Vseh Vetrov

KARDINAL MINDSZENTY je v torek 6. maja v dunajski bolnišnici zaključil svoje zemsko romanje. Njegovo življenje je bilo vseskozi borba za pravico in svobodo. Na Dunaju je živel od svojega odhoda iz Madžarske leta 1971. Lani je obiskal tudi Avstralijo — kdor ga je od nas srečal, bo težko pozabil njegovih prepričevalnih besed. Zapustil nam je knjigo svojih spominov na trpljenje, ki ga je prestal v komunističnih ječah.

PRVI ABORIGEN-BOGOSLOVEC, ki je vztrajal do konca, je bil na soboto 17. maja posvečen. Zgodovinski dogodek avstralske Cerkve se je zgodil v kraju Broome, W.A., kjer je bil 27-letni Patrick Dodson rojen. Seveda je bila cerkva premajhna. Za 2000 domačinov, ki so hoteli biti prisotni, se je slovesnost vršila v dvorani Civic Centre, pa je za mnoge še zmanjkalo prostora. Novomašnik je član kongregacije misijonarjev Srca Jezusovega; deloval bo na eni izmed misijonskih postaj med svojimi rojaki.

Cerkev se je v Avstraliji dolgo trudila, da bi vzgojila kaj duhovniškega naraščaja med prvotnimi prebivalci celine. Mnogi so poskušali, pa niso vzdržali; zvalil jih je buš, zvalilo brezskrbno življenje, ki jim je nekako v krvi. Ta pa je vztrajal in Bog daj, da bi bil dober pastir svoje črne črede.

VIETNAMSKI BEGUNCI, kar se jim je posrečilo pravočasno ubežati na ladje, še vedno v negotovosti čakajo, katera dežela se jih bo usmilila. Amerika jih je pripravljena sprejeti 135.000, Kanada 3000. Na pomoč so priskočile še nekatere druge države. Avstralija je z izgovori nekaj obljubljala, danes pa spet tako "humanitarno" molči. Vse kaže, da še tistih 300, ki jih je bila tako "darežljivo" voljna sprejeti, ne bo stopilo na avstralska tla. Lahko je reči Whitlamu: "Najbolje bi bilo zanje, da bi se vrnili domov..." Pač ni nikoli sam bežal in za komunistične množične umore je slep in gluha. Morda bo prišel čas, tudi njemu in njegovim kolegom, pa vsej Avstraliji z njimi, s podobnimi grozotami ne bo prizanešeno.

Mrknila je tudi svoj čas tako glasna "humanitarnost" Dr. Cairnsa. Begunci pač niso prave barve, ker nimajo radi komunizma. Tudi on je komunizem doslej okušal samo na banketih diktatorskih režimov, kjer je vse gladno in sladko — na račun brezpravnih množic...

HRVATSKI DOM, ki kot glasnik avstralskih in novozelandskih hrvaških priseljencev izhaja v Melbourne (urednik g. M. Maglica), je v svoji zadnji številki prinesel tudi prevod našega članka VELIKI PETEK SVETA. Članek o tridesetletnici nesrečne jalske konference je izšel v MISLIH (februar-marec letos). Ponosni smo, da je tako "vžgal" in si za-

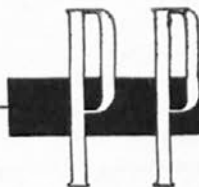
služil prevod. Da je zares pisan iskreno, ne dvomim, da obravnava žalostno poglavje, za katerega je prav, da ga vsi poznamo, je pa tudi resnica.

KONGRESNA KNJIŽNICA v Washingtonu, ZDA, je priznana kot največja na svetu, saj hrani več kot 75 milijonov knjig, zemljevidov, odtisov, fotografij, glasbenih partitur in mikrofilmov. Z njo po obsežnosti tekmuje samo Leninova državna knjižnica v Moskvi. Knjižnica je nastanjena v dveh mogočnih stavbah nasproti ameriškemu kongresu, tretja stavba pa je zdaj v gradnji, ker že občutno primanjkuje prostora.

Kongresna knjižnica je letos v aprilu praznovala svojo 175-letnico ustanovitve. Leta 1800 so iz Londona pripeljali v enajstih zabojih prvih več sto knjig, ki so služile za fundament dolgoletnega razvoja in dodajanja novih publikacij iz vsega sveta. Leta 1814 je požar uničil mnogo originalnih del, toda ob koncu severnoameriške državljanske vojne je knjižnica že štela več kot 80.000 zvezkov.

Naj tu omenim, da so med publikacijami, ki jih Kongresna knjižnica redno prejema, tudi naše MISLI. Če kje, bodo MISLI prav tam še dolgo oznanjale slovensko prisotnost na peti celini.

OCEANI NAŠEGA PLANETA bodo mrtvi v prihodnjih petdesetih letih, če se ne bo nič storilo proti umazaniji in se ne bo postavila meja ribarjenju, je nedavno izjavil priznani morski strokovnjak Jacques Cousteau. Letno nalovo po morjih 72 milijonov ton rib, pa bi jih smeli naloviti samo od 35 do 40 milijonov, da ne bodo izumrle. Po njegovih računih se je življenje po oceanih v zadnjih 25 letih skrčilo od

TISKARNA

POLYPRINT

PTY. LTD.

7a RAILWAY PLACE, RICHMOND, VIC. 3121

TEL. 42-7417

se priporoča melbournskim Slovincem in slovenskim podjetjem za razna večja ali manjša tiskarska dela

30 do 50 odstotkov, kar je zelo veliko in strokovnjaku povzročča resno zaskrbljenost.

LOČITVE so boleča rana modernega sveta in žalostno je, da mnoge vodilne osebe jemljejo to dejstvo kot nekaj neizbežno vsakdanjega, brez misli na posledice posameznikov, zlasti otrok, pa tudi človeštva kot skupnosti. Na prvem mestu je še vedno Amerika, za njo pride Sovjetska zveza, nato Madžarska, za njo pa Vzhodna Nemčija. Statistične številke so porazne. V Vzhodni Nemčiji je prišlo lani 26 ločitev na 100 porod, zaradi česar je bilo prizadetih 41,460 otrok, od katerih jih 18,852 še ni izpolnilo niti šest mesecev življenja. Kaj bo z njimi, ko bodo doraščali brez obeh staršev in brez topline doma?

500-LETNICO rojstva slavnega Michelangela obhajamo letos, nedosegljivega velikana v slikarstvu in kiparstvu. Njegova dela še danes občuduje ves svet. Vodil je tudi gradnjo vatikanske bazilike sv. Petra. Michelangelo Buonarroti je bil rojen 6. marca 1475 v kraju Capresse v Toskani.

TUDI LAIKI bodo smeli pridigati, so sklenili nemški škofje na svoji zadnji sinodi. Dovoljenje bodo na predlog domačih župnikov dajali škofje za svoje škofije, z ozirom na posebne okoliščine, zlasti če ne bo na voljo duhovnika ali diakona.

Mnogi bralcem najbrž ni znano, da poznamo Slovenci pridiganje laikov že iz časa pred koncilom. Začel ga je na Goriškem pokojni nadškof Sedej: med bogoslužjem, ki ga je sam vodil, je dovolil laiku stopiti na prižnico in govoriti vernikom. Za to je imel gotovo tehtne vzroke, saj je bila pod fašizmom edino v cerkvi prilika, da Slovenec javno spregovori svojim rojakom.

LEVIČNIH LJUDI je na svetu približno 300 milijonov in nočejo biti zaradi uporabe levice kakor koli zapostavljeni. Danes jih skoraj povsod po svetu puste pisati z levo roko — ko smo doraščali mi, je šiba

storila svoje, četudi so bile za levičarje hude muke pisati z desno. Je pa še sto drugih predmetov, ne le peresnik, ki jih dnevno uporabljamo, in mnogi so narejeni izključno za desnico. Ubogi levičarji! No, vsaj v Londonu so na boljšem: londonski Soho je namreč začel posebno prodajalno z imenom: Vse za levične! Začeli so s prodajo šestdesetih predmetov, zlasti kuhinjskih pripomočkov, ki so prirejani za levične.

Prodajalna je začela zbirati tudi imena znamenitih osebnosti, ki so uporabljale levico, ali pa jo še. Na seznam je prišel Aleksander Veliki, Leonardo da Vinci, Benjamin Franklin in tudi sedanji predsednik ZDA Gerald Ford. Če bi bile naše MISLI svetovnoznani NEW YORK TIMES, bi na seznam prišel tudi — urednik teh strani . . .

Levičarji le nismo kar tako! Do danes, ko sem to bral v ameriškem dnevniku, nisem vedel, da nas je tako velika garda na tem božjem svetu.

ŠE SO LJUDJE, ki jih ni sram pokazati svoje vere in zanjo znajo tudi doprinesiti žrtve. Francoski padalski stotnik Gerard Delas je nedavno romal v Lurd. Odločil se je, da bo 940 kilometrov dolgo pot od svojega doma do božje poti napravil peš. "Če so srednjeveški romarji hodili peš, zakaj bi moderni ne?" Častnik je s svojim romanjem hotel opozoriti ljudi na to, da moramo vsi delati za mir in razumevanje med seboj, sicer se bomo uničili. Le vera v Boga nam lahko pomaga, da smo si med seboj zares ljudje.

PAPEŽ se je v enem zadnjih govorov posebej spomnil vietnamske tragedije in rotil ves svet, naj na vse načine pomaga preizkušnemu ljudstvu. "Nove bolečine se pridružujejo starim ranam . . ." je dejal. Kljub črni podobi sodobnega sveta pa je poudaril, da se ne smemo vdajati pesimizmu, trudnosti in dvomom. Bog je nad nami. Nenehno zaupanje v dobro more in mora osladiti trpljenje ter prinesiti svetu lepše dni.

SPRAVA je srečanje z dveh strani, je iskreno priznanje preteklih krivic in bratsko odpuščanje. Samo taka sprava zaceli rane za vedno. Prestanega trpljenja sprava res ne uniči in mrtvih ne obudi, vrne pa živim in mrtvim čast dobrega imena.

Če bi bila **SPRAVA** v pozabi in molku ene strani, bi ne imeli niti pravične zgodovine. Molk pomeni tiho soglašanje z nepopravljenimi krivicami, pozaba je teptanje spomina tistih, ki so krivice trpeli. Oba sta nečastna predaja, mir pred viharjem, ki slepi in prinaša nove udarce.

SPRAVE ne prinese čas, ne ustvarja jo zgolj nova stvarnost in upogibanje hrbta novim dogajanjem v svetu okrog nas nam je ne približa. Ne delajo jo odpravljeni predsodki, če so krivice ostale nedotaknjene. Sprava temelji na resnici in pravici — brez tega je spaček, ki nima imena in duše.

SPRAVA je sad obojestranske dobre volje brez hinavščine, želje po resničnem miru in iskrenem sožitju, častne bratske besede brez iskanja novih zmag.

Samo taka **SPRAVA** je vredna svojega imena.

IZPOD SYDNEYSKIH STOLPOV

Fr. Valerian Jenko O.F.M.
St. Raphael's Slovene Mission
313 Merrylands Rd., Merrylands, N.S.W. 2160
(Vhod v duhovniško pisarno in stan za cerkviijo!)
Tel.: 637-7147

Slovenske sestre — frančiškanke Brezmadežne
St. Raphael's Convent
311 Merrylands Rd., Merrylands, N.S.W., 2160
Telefon kot zgoraj.

Novi grobovi

Pred nekaj meseci je v Orange, N.S.W., preminul 52-letni rojak **Karl Grum**. Po rodu je iz Ajdovščine. Zapustil je ženo (italijanskega rodu) in tri otroke. Zaposlen je bil kot mehanik pri tamkajšnji mestni občini. V Avstraliji je živel okrog petindvajset let. Ostali podatki žal niso znani. R.I.P.

V kraju Wellington Point, Queensland, je 9. marca 1975. preminul rojak **Anton Kresevič**, rojen leta 1907 v Račicah. Poročen je bil z Rozo, roj. Dekleva iz Podgrada. V Avstraliji sta živela štirinajst let. Poleg žene zapuščata tudi tri otroke. En sin živi v Brisbanu, žena hči je v Svici, druga pa v Reki. Pokojnik je imel farmo in se je bavil s pridelovanjem grozdja ter zelenjave. Njegovo truplo je bilo prepeljano v Podgrad in tam pokopano. R.I.P.

Dne 1. maja 1975. je v bolnišnici v Newcastle umrl 72. letni rojak **Ivan Kaluder**. Rojen je bil 24. 6. 1903. v Celju. Leta 1931. se je istotam poročil z Ano, roj. Selič. Družina je prišla v Avstralijo z ladjo "Mohamed" 14. 5. 1949. Najprej so dvajset let živeli v Bega, N.S.W., nato v Maitlandu in nazadnje v New Lambtonu (Newcastle). Pokojnik je bil do upokojitve zaposlen v tamkajšnji livarni. Poleg vdove zapuščata tudi sina Denisa in tri vnuke. V boleznih mu je krajevni duhovnik vsak prvi petek prinesel sv. obhajilo, da je bil pripravljen na srečanje z Bogom. Pogrebna maša zanj je bilo opravljena v soboto 3. maja v cerkvi sv. Terezije, New Lambton. Nato so ga pokopali na Sandgate pokopališču. R.I.P.

Družinam vseh treh pokojnikov naše iskreno sožalje. Spomnimo se jih v molitvah.

TELOVSKA PROCESIJA je zopet za nami. Udeležilo se jo je okrog 300 rojakov. Vreme je bilo sicer sončno, toda veter nam je precej nagajal. Navzoča je bila tudi kar čedna skupina narodnih noš. Naš mešani zbor pod vodstvom g. Klakočerja je prepeval za ta praznik tradicionalne pesmi. Na splošno je bila udeležba dosti večja kot lansko leto. Tudi pri sv. obhajilu se je to poznalo. Razveseljivo je, da je prišlo na to versko prireditev dosti mladine in prejelo tudi sv.

obhajilo. — Nekateri so sicer mnenja, da so procesije zastarele in da več ne vlečejo. Če jim damo smisel kot jim pripada, so gotovo še vedno sodobne. Procesija je javna "demonstracija" vere. In demonstracije so na dnevnem redu. Kdor organizira demonstracijo, hoče z njo pritegniti pozornost na svojo zamisel ali idejo. Katoličani hočemo s procesijo javno izpovedati našo vero v Najsvetejši Zakrament. Procesija, obhod ali hoja, pa ima namen, da s tem izrazimo svojo pripravljenost hoditi za Kristusom, ki je pot, resnica in življenje. Glede avstralske telovske procesije, ki se bo vršila to nedeljo, vam pa še ne morem poročati.

MISIJSKA TRIDNEVNICA bo v Merrylandsu 19., 20. in 21. junija (od četrta do sobote). Takrat bo med nami afriški misijonar p. Hugo Delčnjak, O.F.M., ki deluje v istem misijonu, kot naš sydneyški posinovljenec p. Evgen Ketiš, O.F.M. Vsak večer ob sedmi uri bo sv. maša z govorom o misijonih. Sledi ji predavanje istega misijonarja, ki ga bodo spremljale skioptične slike in filmi. Misijonar nas bo seznanil z razmerami, v katerih živijo domačini v državi Togo in kakšno je njegovo delo med njimi. Videli bomo, kako smo srečni, da živimo v civilizirani deželi. V Togu niti ne vedo, kako si pomagati v boleznih, pa tudi njih prehrana je skrajno nezadostna. Zato je vsak dar za misijone res krščanska ljubezen v dejanju. Obenem pa pomagamo misijonarju pri širjenju Kristusovega zveličavnega nauka. Saj misijonar zastoj govori lačnim in bolnim domačinom, zastoj jim razlaga o krščanski ljubezni, če jim to ljubezen ne more dejansko pokazati. Šele tedaj bo njegovo oznanjevanje našlo ugodna tla in bodo sledila spreobrnjenja. — Povejte še drugim rojakom o tej prireditvi!

NOVOMAŠNIK, POZDRAVLJEN — Med člani ansambla "Minors", ki je lansko leto gostoval v Avstraliji, je letos en novomašnik, to je vokalist Franc Čuček. V mašnika bo posvečen 29. junija, novo mašo pa bo pel 20. julija ob 10. dopoldan pri sv. Bolfenku v Slovenskih goricah. Novomašnik bo vesel, če bo imel na ta dan pri slovesnosti tudi kakega rojaka, ki bi se v tem času mudil na obisku v Sloveniji. Kdor želi tozadevno stopiti z njim v zvezo, ali mu čestitati k mašniškemu posvečenju, ima tu njegov naslov: p.

Sydneyčani !

Za izdelavo kvalitetnega pohištva po naročilu: za kuhinje, spalnice, dnevne sobe, pisarne, trgovine itd. se obrnite na naša rojaka Bruna Bolko in Stanka Slokar, lastnika podjetja:

**PRIMORIE
PTY. LTD.**

320 Marion St., Bankstown, N.S.W.

Telefon 709-4989

Vprašajte za "quote"!

Franc Čuček, Sostrska 1, 61261 Dobrunje, Slovenija, Jugoslavija.

Mesec junij je posvečen SRCU JEZUSOVEMU. V Merrylandsu bomo imeli posebno pobožnost vse junijske sobote po večerni maši. — V svetem pismu se večkrat uporablja srce kot skupek in simbol vseh človekovih sposobnosti. Sveti Janez smatra v svojem evangeliju Odrešenikovo Srce kot izraz božje ljubezni do človeštva. Cerkevni očetje vidijo v Kristusovem prebodenem Srcu izvir zakramentov in Cerkev. V tej luči je češčenje Srca Jezusovega sestavni del krščanske liturgije že od davnega časa. Sv. Janez Eudes (umrl 1680.) je začetnik uradnega češčenja Jezusovega Srca. Sv. Marjeta Marija Alakok (umrla 1690.) pa je največ pripomogla, da se je ta pobožnost razširila, posebno na prve petke vsakega meseca. Pij XI. je ta praznik raztegnil na vso Cerkev in določil za dan praznovanja petek po drugi pobinkoštni nedelji.

WOLLONGONG ima mesečno službo božjo 13. julija ob 5. popoldan v Villa Maria kapeli. Po maši, ob 6. uri zvečer, pa se bomo zbrali v šolski dvorani pri katedrali sv. Frančiška Ksaverija v Wollongongu, kjer bomo poslušali predavanje s skioptičnimi slikami in filmi o misijonu v Togo, Afrika. Predavanje bo imel p. Hugo Delšnjak, ki že vrsto let deluje v tem misijonu. Vsi rojaki lepo vabljeni! Povejte o tem predavanju še drugim, ki ne bodo brali tega obvestila!

NEWCASTLE ima slovensko službo božjo peto nedeljo v juniju, praznik svetih apostolov Petra in Pavla, 29. junija. Kraj je isti, to je cerkev Srca Jezusovega, Hunter Street, Hamilton, čas je ob 6. zvečer. Po maši sledi predavanje misijonarja p. Hugona (isto kot zgoraj za Wollongong). Pridite vsi!

BRISBANE bo imel slovensko službo božjo in obisk misijonarja p. Hugona ter predavanje v nedeljo 20. julija ob pol dvanajsti uri dopoldan (takoj po litvanski maši). Predavanje bo sledilo v dvorani. Upam, da bo tudi to pot lep obisk. Obvestite se med seboj!

SLOVENSKA ŠOLA v Merrylandsu ima pouk za našo mladino vsako soboto od dveh do pol štirih popoldan. Imamo dva oddelka. Prvi je za mlajše, drugi pa od desetega leta starosti dalje. Povprečno število otrok je okrog dvajset v vsakem oddelku. Kdor se želi priključiti, je dobrodošel. Učimo se slovnico, zemljepis in podobno, zadnji del pouka pa je posvečen naši slovenski pesmi.

VERONAUKE ZA PRVOOBHAJANCE imamo prav tako ob sobotah in sicer ob eni uri popoldan. Prosimo starše, da skrbje, da bodo otroci te ure redno obiskovali. Staršem prejšnjih prvoobhajancev pa polagam na srce, da skrbje, da bo otrok redno obiskoval službo božjo in prejel svete zakramente čim pogostejše. Le tako se bo otrok navadil na versko in zakramentalno življenje. Sicer se zgodi, da pride prvoobhajanec zopet po mesecih k sv. spovedi, pa je med dolgim presledkom enostavno pozabil vse molitve in spovedni obred. Najvažnejše pri krščanski vzgoji je dober zgled staršev. Dober zgled velja več kot deset pridig.

NOVE NAROČNIKE MISLI rade volje vpisujemo tudi pri Sv. Rafaelu, enako sprejemamo za naš mesečnik naročnino. Marsikdo se težko spravi k pisanju in raje uredi osebno. — Tudi imamo vedno v zalogi nekaj zadnjih števk. Če kdo kakega izvoda slučajno ni prejel — lahko se izgubi na pošti — mu moremo postreči z drugim in mu ni treba zato pisati v Melbourne.

P. VALERIJA

EMONA ENTERPRISES

P.O. BOX 188, COOGEE, N.S.W., 2034

Tel. 399 9061

JELENA in ALFRED BREZNIK

Nudimo Vam najnovije SLOVENSKE PLOŠČE in KASETE ter KNJIGE

V SYDNEYU so Vam naše plošče in kasete na razpolago tudi pri sestri Miriam, Slovenski Center sv. Rafaela, 311 Merrylands Road, Merrylands.

V MELBOURNU pa je naš zastopnik z lepo izbiro plošč in kaset Društvo sv. Eme, slovenska cerkev v Kew.

Tomečka

Tu je nekaj odlomkov iz pisateljve zadnje knjige **NEKJE JE LUČ**. Tudi uvod v zgodbo je vzet iz iste knjige.

Apa je kljub šolam s svojo ženo želel ostati na svoji belokranjski zemlji, ob svoji ostareli materi. Skrivnostni obisk in grožnje so nepričakovano odločile drugače.

... Tako se je začelo "previharjenje viharjev", ko sta bili še pravkar veljavni tabli desetih božjih zapovedi vrženi ob tla in so čeznoju zdirjali prvi razuzdani jezdeci novega oddobja slovenske zgodovine.

Tedaj se je rodil strah... obenem pa je potihnilo fantovsko petje ob večerih... petje kopačev ob vračanju iz trtij. Potihovati je začel nočni lajež. Psov varuhov, ki razglašajo pretečo nevarnost in jo odganjajo, je bilo manj in manj. Rodil se je strah — za dolgo... kakor da za zmerom.

Apa je opazil, da se ljudje nekako spreminjajo. Molčeči, zaprti, prikritih pogledov, s čudnim izrazom na ustih so se mu kazali nekateri znanci...

ZBEGANA po nepričakovanem obisku sta se Apa in Slavka molče gledala. Nekaj se je rušilo. Pokimal ji je, kot bi ji hotel reči: "Val je moral prej ali slej pljuskni do sem". Šlo je proti sedmi, soncu je moč pojemale — ali čutila sta, da hlad ni takšen ko druge dneve: primešana mu je bila grenkoba, zažrla se je v srce in ni popustila.

Iz zraka, v katerem jima je bilo nenadoma težko dihati, sta zakoprnela po stiku z ljudmi, s civilizacijo, z nečim, kar diši po mestu, po varnosti. Ven iz osamelosti, iz vonjev sena, iz brusnja kobilic! Medtem ko je Tomečka na oprti pasla kravo nekje pod hišo in bila sredi svoje najljubše pesmi — "Vodi, Marija, po pravi nas po-oti, da nas nobena skušnjava ne zmo-oti" — ju je potegnilo na postajo. Ubrala sta daljšo pot, ne črno, z lešem posuto stezo ob tiru ko pred vojno, ker so tam zdaj stali bunkerji, ki so iz njih tuji vojaki s puško v roki nadzirali progo.

Peron je bil že v senci hriba — ogromnega v svoji poraslosti, grozečega v prednočnem prebujanju. Senca se je naglo daljšala čez polja proti stelnikom.

Postajenačelnik je sporočil, da pride vlak šele čez kako uro. Ljudje so zavzdihnili. Potem so vdano sprejeli pojasnilo, da je bila proga pri Vranovičih poškodovana.

Dolgi junijski večer je počasi prehajal v noč, vendar je že zdavnaj po vseh podružnicah odzvonilo zdravamarijo, ko je prišel vlak z zastrtimi lučmi... in po postanku nadaljeval pot med trtji.

Domov sta se vračala skozi petje slavčkov, ki sta ga le napol slišala, skozi utripanje kresnic, ki ju tokrat ni moglo raznežiti. Premočan je bil občutek, da gresta v velikansko nevidno žrelo.

"Ne bodo me pustili pri miru. Ali jaz ne morem z njimi — in tudi ti ne, Slavka. Vest mi brani, da bi sprejel idejo, ki se hoče uveljaviti z lažjo, nasiljem in umori. So ideali, ki se jim ni moč odreči. Umakniti se morava — in pot je samo ena: Ljubljana".

JUŽNI VIETNAM je zajel molk in nihče prav ne ve, kaj se dogaja v njem, slutimo pa lahko, kaj prinaša ta tihota. Novi gospodarji imajo časa na razpolago. Nobenega dvoma ni, da bodo temeljito prečevali vse prebivalstvo. Tisoči so in bodo padli pod streli kot izdajalci, ostali bodo ustrahovani stisnili glave med ramena, mladino bodo začeli prevzgjati v svojem duhu...

V Južnem Vietnamu, kamor je iz Severnega Vietnama pribežal že pred nekaj leti, deluje vzorno in uspešno slovenski misijonar, salezijanec **ANDREJ MAJČEN**. Z njim so danes pismene zveze pretrgane. Njegovo zadnje pismo je bilo po begu stotisočev v Saigon in je klic po pomoči, ki je danes ni več mogoče nuditi. Vsebuje pa kaj zanimivo poročilo in zgovorno prikaže trpljenje tistih dni, ki žal niso prinesli svobode za dolgo. Težko je upati, da je misijonar Majčen s svojimi fanti na kaki begunski ladji.

Takole piše naš vietnamski misijonar v zadnjem pismu:

"Trpljenja poln je naš Vietnam, pravi veliki teden preživljamo. Srce naših salezijancev se stiska. V par dneh smo zgubili tri ustanove: malo semenišče v Tram Hanhu z 280 semeniščniki, noviciat s 15 novinci in v Dalatu bogoslovno semenišče.

Nekateri so imeli le štirideset minut časa, drugi malo več, da so stlačili v culo najnujnejše, vse drugo so morali pustiti. Ni časa za jokanje, treba se je stisniti v avtobus ali na kamion, pa brž zmoliti tri zdravamarije za srečno pot proti morju, če bo sploh mogoče priti.

Počasi se vozilo uvrsti med tisoče drugih, polnih mladih in starih; ta s kakšno blazino, drugi s cekarjem, morda z nahrbtnikom... Žene in otroci topo strmijo predse. Vse hiti proti morju. Tam je moj bivši novinec Tinl Poolo, ki jih prijazno sprejme in prosi ribiške ladje svojih kristjanov za prevoz proti Saigonu.

Petnajst do dvajset ur se gugajo po morju, natrpani kot sardine. Treba se je izogibati visokim valovom in kljubovati vetru. Bog bodi zahvaljen, naši so imeli srečo in pri-

pluli; dva čolna, eden z dvajset in drugi s petdesetimi begunci, sta se potopila. Naši so vzeli na krov tri trupla, ki so plula po vodi.

Vse ceste proti Saigону so zasedene, da ni mogoče z avtom nanje.

Kako so bili starši v skrbeh za svoje sinove! Ves dan je pel telefon in moja soba je bila polna staršev. Jaz pa nisem vedel, kaj naj jim rečem, kako naj jih potolažim, ker nisem dobil telefonske zveze proti severu.

Končno so začeli prihajati, vsak dan po ena skupina zdelenih, ožganih, lačnih in trudnih po 48-urni vožnji. Pet dni zaporedoma vsak dan, od 20. do 24. marca. Starši so jih bili neznansko veseli.

Tisti, ki so tu blizu doma, so šli k svojcem, za druge pa moram skrbeti jaz. Potrebujemo hrane, obleke, postelje, ta in oni zdravila in še marsikaj. Imam tu vse naše bogoslovce, novince in velik del malih semeniščnikov. Če kdaj prej, se zdaj z zaupanjem obračam na misijonske prijatelje s prošnjo za nujno pomoč v hudi stiski.

Molite veliko za nas! Oblaki so črni, hude preizkušnje nas še čakajo . . .

Tako misijonar Majcen. Vsaj prošnji za molitev mu lahko ugodimo. Bog daj, da bi se kmalu spet lahko oglasil in nam povedal, da je vsaj pri življenju. Da je njegovo delovanje temeljito okrnjeno in njegove misijonske šole nimajo več pravice delovanja, si lahko mislimo.

DAROVI ZA BERNARDOV TISKOVNI SKLAD: \$11.— Jožef Štemberger; \$10.— Franc Vrabc, Valerija Sedmak; \$8.— Stanko Pevc; \$7.— Marija Mocicka, Jože Mavrič, Stane Plaznik, Karlo Geržina; \$6.— Ana Kuri, Davorin Zor-

Grizel si je ustnice in strmel v cvetočo krompirjevo njivo v mesečini.

“Tako se torej izteka idila z najinim kmetovanjem! Le še košnjo bi rad videl končano in seno spravljeno. Potem pa proč — tudi zavoljo mame, da bi ji bila prihranjena kaka velika žalost . . . kakšen nepopravljiv udarec”.

Pogled mu je obstal na slamnati strehi, ki jo je bilo treba po vsakem hujšem vetru krpiti. Že se je obrnil na nakelskega Aupiča. Ko pa si je tesar hišo ogledal, je odmajal z glavo: “Nič ne bo, Apa. Za novo ostrešje in za opeko so te stene preslabe”. “Škoda!” je vzkliknil tedaj. škoda! je čustvoval zdaj.

“Mama, v Ljubljano me kličejo, služba me čaka gori”.

Moral je najti izgovor, ki jo je edini lahko pomiril. Tedaj še ni vedel, da ga služba zares čaka: pozvali ga bodo, naj prevzame uredništvo strokovnega lista za zavarovalništvo, ker je prejšnjega urednika s strelji ubila Fronta.

“Sami boste ostali”, je nadaljeval. “Če bi vam bila Čada v breme, samo Hudelu pošljite glas in pride ponjo”.

“Kar tako nahitro, Apa? Gre Slavka tudi?”

Pokimal je. “Samo to vas prosim: nikomur niti besede!”

Stala je pred sinom nebogljen, segajoča mu komaj do rame, z zatajevano bridkostjo na ustih, z nemočno spuščeni rokami. Vnovič bo sama ob nočnih nevihtah, ki se jih je najbolj bala. Odtrgal je pogled od njenih zgaranih rok in se izogibal srečanja z očmi, da mu ne bi videle v srce.

Slavka in Apa sta se naglo in živčno odpravljala. Sklenila sta vzeti s sabo le najnujnejše. “Po manj potrebne reči bo moč skočiti še kdaj kasneje”. On je v Črnoljmu odpovedal svoje delo, češ zdaj je tu poletje, potreben je pri košnji in pa malo oddiha si bo . . . privoščil. Nikjer se niso začudili.

“Mama, glejte, prinesel sem vam petrolej, sol, moko, sladkor, milo, žveplenke . . . kar sem v naglici mogel. Za prvi čas bo. Nekaj denarja sem vam pustil pri dekanu, pri njem ga dobite. Tam je na varnejšem ko tu doma. In zdaj, mama: nikomur niti besedice, da odhajava! Lahko se odpeljeva že danes, lahko jutri — še sama ne znava. Nihče ne sme nič slutiti”.

Ob večeru, po delu s senom, je hodil pozvedovat na postajo, kako je z vlaki, medtem ko je Slavka končavala zadnja hišna opravila. Ni več minila noč, da ne bi bila proga na več krajih porušena. Tudi po štiriindvajset ur kdaj ni pripeljal vlak.

Naposled je bil tu dan odhoda — dan, ki se ga bo Apa spominjal vse življenje: kako je šel pred hišo in nastavl obraz, da mu je ljubi domači dež močil žalostne oči, žalostna lica, žalostne ustne.

“Spet bom čisto sama!” je javkala Tomečka. “Oh, jaz nimam sreče!”

“Ne, mama . . . ne, mama . . . saj bova še prišla . . . vam kaj poslala . . . še nam bo kdaj lepo . . .”

“Piši mi kaj, Apa! In tudi ti, Slavka . . . da me ne požre ta samina . . . to grmje!”

Tomečka je stala pred pragom in gledala za njima. Apa se ni upal ozreti, ker je imel kamen v grlu. Oddaljeval se je s težkima kovčkoma po rahlo vzpeti stezi. Ob njem je s torbami obložena stopala Slavka: okrenila je glavo in ji še enkrat pokimala. Nato sta ju použila zelenje in ovinek.

Hotela je biti močna — a nenadno so ji trznile vse gube na obrazu. Sklenila je roke in tiho jokaje odšla v osamelu hišo.

Mati Tomečka je samevala na svojem domu ter preživljala strah in skrb. Komaj je rešila hišo pred tujimi vojaki — požigalci. Ni razumela, zakaj je svet okrog nje vse drugačen. Le upanje na boljše dni ji je še ostalo . . .

Skozi oblake je kukalo blede sonce in svet je bil prijaznejši. Tisti popoldan je Tomečka izruvala še zadnje kolce iz davno do-
služenega trtja za skednjem, debele in težke kostonjeve, ki so tri-
deset let držali brajdo, napite od dežja, zdolaj preperale in gobave,
ter jih zvelkla na tnal.

Strah pred novo zimo je malce popustil, ko je videla tisti kup. Da le zbolela ne bi, da ne bi obležala! Žive duše ne bo mimo, ko bo vse v snegu. Kaj bi pa kdo iskal v tistem grmju?

Samo to zimo je treba še prestati! Zadnja je, pravijo ljudje. Ko da bi jo imeli že za sabo, se jim oči trmasto svetijo od upanja, da pomlad prinese svobodo. To je tisto poslednje upanje: če se ne izpolni, je edini izhod smrt.

Tomečka je sedela v temi ob mlačnem štedilniku. Pol je molila pol premišljevala pol sanjala.

Dočakati konec! Videti Apa in Slavko . . . in morebiti se jima je že kaj rodilo. Samo da bi ta večni strah minil pa pomankanje . . . pa da ne bi duhovnikov preganjali . . . da bi bil mir ko poprej . . . pa ljubezen med ljudmi . . .

Zal se Tomečki želje niso izpolnile. Sin z ženo ni mogel domov in mati ni čakala srečnega snidenja. Pred koncem vojne je obležala in v trpljenju kot sveča dogorela za svojo nebeško alelujo . . .

“Te noči po mojem ne bo preživela”, je Grahkovka šepnila Meti.

“Nocoj bom jaz čula pri nji, ti se malo odpočini, Micka”.

Tomečka je sempatja zadrgetala, zaječala, zavzdihnila, potem pa spet obmirovala. Skozi okenca je sijal ščip, da je bilo svetlo skoraj ko podnevi. Noč se je vlekla s svojo tišino. V drmežu je Meta, ko na pustem bregu puščena, pobito premišljala. “Kako se vse spreminja, mineva, odhaja, človeško trpljenje ‘pa nima konca!’ Zdrabili so jo nemirni vzdih in premiki umirajoče.

“Katka!” jo je poklicala čisto od blizu. “Ti je kaj odleglo? Me še poznaš, Katka?”

Seestra je komaj zganila roko, usta so hotela nekaj reči, povedati, prositi, naročiti, pa so obnemogla iskala zraka. Meta je prižgala svečo in jo oklenila s hladnimi sestrinimi prsti. Tisti hip je ko v slutnji prihitela Grahkovka — in ko je mesec tonil za hrib, nizko na vzhodu pa se že svetlikal novi dan, je Tomečka prestala, kar je vse žive še čakalo.

Konec nenehne bojzani pred trdim in varljivim svetom, konec pričakovanja sreče od njega . . . zmaga nad njim. Nešteto krat razpokane, ranjene, prepotene roke z žulji in z obrušeni nohti so se, povezane z rožnim vencem iz podolgovatih bledovijoličastih jagod, za zmeraj sklenile pod prsmi.

Žolto nihalo ure je viselo negibno za steklom in ogledalo je bilo obrnjeno k steni.

Ne veliki četrtek je pritisnil hud mraz. Župni upravitelj Žabkar, vaje toliko pretresljivejših smrti, je pogrebce pričakal na pokopališču. Rekel je — in vsem je bilo prav — da bo obred kljub dolгим molitvam tega dneva opravil kar nahitro, češ pokojnica je tako trdno verovala v onostransko luč, da se gotovo že pri Bogu pripravlja na svojo prvo nebeško alelujo.

zut, Anton Berkopec, Karl Štrancar, Franc Uršič, Kunegunda Turk, Edvard Žvab; \$5.— Angela Brala, Alojz Kerec; \$3.25 Peter Košak; \$3.— Anton Suša, Stanko Asterstater; \$2.32 Tony Uršič; \$2.— Pavlina Pahor, Terezija Simunkovič, Albin Gec, Anton Irgel, Franc Jančič, Ivanka Žabkar, Franc Zadel, Jože Zorman, Drago Tomac; \$1.— Albina Barbiš, Ivan Kampuš, Franc Hartman, Alojz Jerič, Franc Tomažič, Ivanka Dekleva, Alojz Seljak, Veronika Seljak, Franc Izanc, Marija Golcman, Franc Rojko, Anton Šajn, Kristina Hrast, Franc Mramor, Adolf Samsa.

P. STANKO PODERZAJ, INDIJA: \$22.— Jože Grah (za lačne); \$4.— Marija Zai; \$2.— Helena Pirc.

P. EVGEN KETIŠ, AFRIKA: \$2.— Marija Golcman.

P. HUGO DELČNJAK, AFRIKA: Prostovoljni prispevki pri filmskih predavanjih — \$99.05 Adelaide, \$46.60 Hobart, \$36.32 Berri, \$34.70 Wodonga; \$50.— Štefica Skukan, N.N., Milan Kavic; \$30.— Anica Žitko; \$20.— Franc Rojko, Marija Radin, Jožef Žolner, Marija Posavac, Ivan Kovačič, Toni Gabršek, Jože Potočnik; \$10.— Marija Uršič, Marija Vovk, Franc Mautner; \$7.— Anton Brne; \$6.— Anton Jesenko; \$5.— N.N., družina Alojz Jerič (za lačne), Laura Premrl, N.N., Anton Šajn, Ivan Kveder, Danilo Kreševič; \$4.— Družina Gracijan Pirc; \$2.— Družina Franc Mahnič, Ivanka Žabkar, Marta Jakša.

P. Hugo se zahvaljuje tudi darovalcem, ki so mu za misijone dali dar osebno in nam imena niso znana za objavo.

Dobrotnikom Bog povrni!

*

Kot nadaljevalno povest homo prihodnjč začeli v MISLIH objavljati Mauserjevo delo VEČNA VEZ. Zgodba je iz življenja ameriškega priseljenca in se godi v našem času. Bo lepa in zanimiva. — Urednik.

KOTIČEK NAŠIH MALIH

DOMOVINA

KAJ JE, OČKA, DOMOVINA ?

PESEM ŽITNIH POLJ IN REK,
GOVORICA MATERINA,
GRENGE SOLZE NJENIH VEK,
NJENIH USPAVANK MILINA;
TIH OTOČEK V JEZERU,
V DALJI GORA IN PLANINA,
ČRNI RUDNIKI NA DNU
IN NAD VSEM NEBA SINJINA.

VSA TA BEDA, VES TA BLIŠČ,
SRC SLADKOST IN BOLEČINA,
JOK OTROK, NJIH SMEH IN VRIŠČ,
RODNA KOČA IN DOLINA,
ROD, KI TU MRJE, ŽIVI,
MOLI, ČAKA LEPSIH DNI —
VSE TO, SIN, JE DOMOVINA,
ZEMLJA SVETA IN EDINA.

MIRKO KUNČIČ

MOJA ŠOLA. — Moja slovenska šola je kar doma, ker imam predaleč do prave slovenske šole. Mama in ata mi veliko pripovedujeta o Sloveniji, katero sta zapustila že pred dolgimi leti. Takrat so vsi bežali, kakor so zdaj v Vietnamu. Od starih staršev samo atova mama še živi v Avstriji, ostali trije so tam umrli. Jaz pa sem že v Avstraliji rojen. Mama mi pomaga prebrati Kotiček, več pesmic pa sem se že naučil na pamet. Če bo to moje pismo objavljeno, bom zelo vesel. Pozdrav! — **Mark Pevec**, 10 let, Malanda, Qld.

DRAGI OTROCI!

Danes naj nam Melbourne predstavi dva izmed svojih mladincev. **HELENA** in **CIRIL** sta iz znane ČAMPLJEVE družine, ki živi v Glenroyu. Oba sta rojena tu v Melbourne in zdaj seveda že obiskujeta High School ter sta pridna študenta. Staršem se imata zahvaliti, da z njima tudi onadva že od prvih let

obiskujeta slovenski verski center v Kew ter se udeležujeta raznih slovenskih prireditev. Poleg domače šole jima je naša Slomškova šola pomagala do dobre slovensčine. Velikokrat sta že nastopila pri naših mladinskih prireditvah. Narodna noša jima odlično pristojta. Helena tudi lepo poje, docim je Ciril začel igrati kitaro ter je član mladinskega ansambla **DRAVA**. Oba se redno udeležujeta naših mladinskih srečanj vsako drugo in tretjo nedeljo.

O Heleni bi rad napisal še to, da ima zelo rada živali in je o njih tudi v Kotičku že pisala. Vse kaže, da bo enkrat živinozdravnik, saj se zdravljenju živali že zdaj posveča. Pred nekaj meseci je ozdravila tudi eno izmed muck Baragovega doma, ki je padla v olje in ni nič kazalo, da bo ostala pri življenju. Meni je pa dala pravo doktorsko lekcijo, zakaj nisem mucki takoj dal topel termofor, da se ne bi pri vsej nesreči še prehladila...

Heleni in Cirilu iz srca želimo, da bi ostala tako pridna tudi naslednja leta, staršem in nam vsem v veselje, drugim slovenskim mladincem po Avstraliji pa v zgled in vzpodbudo.

PORT LINCOLN, S.A. — Po dolgem času se spet oglašam, tokrat z žalostno novico, da ste izgubili enega svojih tržaških naročnikov. Moj oče Henrik Ban (po domače Riko) je po dveletni hudi bolezni izdihnil. Umril je 19. aprila na svojem domu v Banah, kjer je prebil vso dobo bolezni in je želel prav tam tudi zaključiti svoje življenje. Zapustil je ženo Marijo, brata Giovanina, hčerko Marijo in mene z družino.

Žalostno je, da je človek ob takihle prilikah tako daleč in si ne more pomagati. Vsaj malo me je utolažilo, da sem govorila po telefonu z mamo in sestro. Mama mi je povedala, da se ji je gospod župnik iz Opčin, kjer je oče tudi pokopan, zahvalil za vse, kar je storila in potrpežljiva ob pokojnem bolniku. Zaspal je za vedno doma, kakor si je želel, kljub "modi" našega modernega časa, da pošljejo bolnika v bolnišnico in so prosti skrbi postrzežbe.

Prosim za sveto mašo za pokojnega tata, obenem pa s tem pismom obljubljam, da bom odslej bolj pridna za pisanje. Z lepimi pozdravi — **Roža Franco, mož Branko, Henrik in John.**

Iskreno sožalje ob težki izgubi Vam in Vašim v Trstu. Vesel pa sem Vaše obljube, da se boste spet oglasili. Iz Vašega konca res ne pride dosti novic. Lepe pozdrave! — Urednik.

PERTH, W.A. — Hvala za dokumentarne knjige, ki jih kar poziram, četudi me navdajajo z grozo. Komaj nekaj let sem v Avstraliji, zato še bolj razumete, da me snov zanima. Doma v šoli in sestankih so nas pitali z drugačno zgodovino. Mama mi je mimogrede nekaj omenila, ko sem jo spraševal o pokojnih stricah, pa obenem prav po materinsko prosila, naj o zadevi molčim. Zdaj razumem. Štiri strice je požrl množični grob leta 1945... Tudi roman "Ljudje pod bičem" sem z užitkom prebral. Orisal mi je razmere, o katerih sem nekaj malega komaj slutil.

MELBOURNSKI SLOVENC!

Kadar potrebujete **TAXI TRUCK**
za selitev in podobno,

se boste z **MAKSOM HARTMANOM**
po domače pomenili za čas **prevoza**,
delo pa bo opravljeno dobro
in po konkurenčni ceni.

Kličite čez dan: 311 6366

RAPID TRANSPORT SERVICES PTY. LTD.

(vprašajte za Maksa Hartmana!)

Ob večernih urah

kličite Maksovo številko doma: 850 4090

ZAHVALA. — Naj se preko naših dragih MISLI javno zahvalim vsem, ki ste nam stali ob strani v dneh žalosti, ko nas je tako nenadoma zapustil naš dober mož in skrbni oče **LEOPOLD POZAR.**

Iskren Bog plačaj za molitve, za vse tople besede tolažbe in cvetje! Hvala vsem, ki ste dragega pokojnika spremili k zadnjemu počitku.

Žalujoča žena **Gabrijela r. Maticič,**
oba otroka in ostalo sorodstvo.

Sem pač otrok povojnega časa.

Čestitam Vam, da pri "Mislih" niste klonili modernemu duhu molka. Dolžnost vseh zdamskih slovenskih listov je osveščati bralce z resnico, ne pa zavijati stvarnost in dejstva v molk in pozabo. Je dovolj, da morajo tako delati v domovini. V roke mi je prišel zdamski list, ki se cedi v slovenstvu in ljubezni do domovine, pa sem takoj razočaran spoznal, da je vse naročeno "od zgoraj" in služi svojemu namenu. Vedno me boli, če vidim, da hočejo celo najplemenitejša čustva izrabljati in vpreči v svoj voz. Že doma sta mi bila domovina in režim dva različna pojma, četudi so nam jih s silo metali v isti lonec; danes v tujini to razliko še bolj čutim.

V eni izmed naročenih knjig sem našel tudi tale odstavek, ob katerem sem se globoko zamislil: "Jaz osebno sem globoko prepričan, da bo čas koncem koncev pokazal, da smo pravilno ocenjevali položaj. Tudi britanski in ameriški narodi bodo stali pred jasno izbiro. Tu pri nas smo imeli dva svetova; tudi oni bodo morali izbirati med njima: ali tega ali onega. Če danes oklevajo reševati Balkan pred komunizmom, se bodo morali pozneje pogledati s komunizmom na manjšo razdaljo; in to s komunizmom, ki bo tedaj mnogo močnejši..." Napisal jih je že leta 1946 pokojni škof Rožman, o katerem sem med šolanjem slišal samo slabo, danes pa ga spoštujem kot junaka in narodnjaka, ki se mu godi še danes velika krivica. Več ko berem o njem, lepši

SYDNEYČANI!

Kadar imate krstítke, svadbo, obletnice, družinski praznik... in potrebujete godbo, se obrnite na:

"ŠERNEKOV KVARTET"

Dogovorite se s Štefanom:

Tel: 521 2671.

S POŠTENO SAMSKO SLOVENKO v starosti od 30 do 38 let se želi seznaniti rojak, ki živi v Melbourneu in ima lasten dom. Zaželjeno samo resno poznanstvo. Pišite na uredništvo MISLI pod šifro "Skupna bodočnost".

lik mi predstavlja. Kaj niso te njegove besede naravnost preroške in se že danes v svetu izpolnjujejo?

Slovenske pozdrave in še kaj lepega nam napišite v "Misli", da ob njih zorimo in nam krajšajo čas tujine! — **Svobodni Slovenec** (ime in naslov dodana).

Dragi rojak! Če sem bil kdaj katerega pisma na uredništvo vesel, sem bil Tvojega. Zaradi iskrenosti, ki veje iz njega. Žal to iskrenost pogrešam pri mnogih, ki so jo svoj čas imeli. Danes pravijo, da se je čas spremenil... Resnica je, da so sami zvođeneli v teku let in novih prilikah. Le odprte oči imej, fant! Svoboda in resnica sta zaklad, ki ga je vredno ceniti in ohraniti. Lepe pozdrave! — Urednik.

CANBERRA, A.C.T. — Nihče še ni poročal o zago-netni smrti rojaka, ki so ga našli mrtvega v avtu, v jutru torka 18. februarja. Pokojni je bil **FRANČ KLANJEC**, rojen 1940 v Gederovcih. V Avstralijo je došel iz Avstrije v letu 1964, živel nekaj let v Melbourneu, zadnja štiri leta pa v Canberri. Po poklicu je bil gradbenik in je delal na svoje. Pogreb je bil v petek 21. februarja iz cerkve sv. Brigite v Dicksonu na canberrsko pokopališče.

Sožalje bratoma pokojnika, ki živita v Melbourneu; in pa sorodnikom v domovini. Pokojnega rojaka pri-poročamo v molitev. — **Poročevalec.**

BRISBANE, QLD. — Rada bi se zahvalila Slovem-cem našega mesta, da so se ob priliki smrti mojega moža spomnili naše družine z izrazi sočustvovanja, darovali cvetje in spremili pokojnika na njegovi zad-nji poti. Zahvala p. Valerijanu, ki je poskrbel zvezo z gospo Pekol in smo imeli po zaslugi č. dr. Mikula lahko slovenski pogreb. Bog naj povrne vsem!

V imenu svojega pokojnega moža bi rada prosila oproščenja vse tiste, ki jih je morda mož v življenju kakor koli razžalil. Letos smo v svetem letu sprave in bi bilo res lepo, da drug drugemu iz srca odpus-timo. S tem bomo potrdili besede svetega očeta, da je mir odvisen od vsakega posameznika. Saj s prošnjo za oproščenje in s tem da odpustimo nihče ničesar ne izgubi — pridobimo pa dušni mir in prejmemo božji blagoslov. Naj nam Marija, ki smo jo doma zlasti v maju tako častili, pomaga tudi v tujini, da bomo srečnejše živeli in se med sabo razumeli!

MISLI zelo rada prebiram in so mi bile zadnja leta edino slovensko branje, pa tudi edina zveza s slovensko izseljensko družino v Avstraliji. Prilike so me zadržale od slovenske službe božje in slovenskih prireditev. Bog daj MISLIM še dolgo življenje!

Lepe pozdrave vsem! — **Anna Čarman-Platovnjak.**

DR. J. KOCE

3 BEATRICE STREET, KEW, VIC. 3101

TELEFON: 86-8076

1. Obrnite se na nas, če hočete imeti res pravilne prevode spričeval, delavskih knjžic in sploh vseh dokumentov.
2. Ravnajte se po načelu "svoji k svojim", kot to delajo drugi narodi. Zato naročajte važne karte vseh vrst (za letala, ladje itd.) pri nas, saj pri nas ne stane vozna karta niti cent več kot drugje. Sploh se obračajte z zaupanjem na nas po navete v kakršni koli zadevi. Naše izkustvo, ki smo ga nabrali tekom več kot 20 let v Avstraliji, Vam bo prišlo prav.
3. Darilne pošiljke (pakete) izvršujemo hitro in solidno. Če želite, vam pošljemo cenik.

Zastopnik za N.S.W.
Mr. R. OLIP
65 MONCUR ST.,
WOOLLAHRA, N.S.W.
Tel. 32-4806

Zastopnik za Queensland
Mr. J. PRIMOŽIČ
39 DICKENSON ST.,
CARINA, QLD., 4152

PHOTO STUDIO VARDAR

108 GERTRUDE STREET, FITZROY
MELBOURNE, VIC.

(blizu je Exhibition Building)

TELEFON: 41-5978 PO URAH: 44-6733

IZDELUJEMO prvovrstne fotografije:
svatbene, družinske in razne.

PRESLIKAMO ali POVEČAMO črno-bele
ter barvne fotografije.

POSOJAMO BREZPLAČNO SVATBENA
OBLAČILA.

Pri nas dobite tudi poročne vence in cvetje
ter ostale svatbene potrebščine.

Odrpito ob sobotah in nedeljah od 10—7,
druge dneve od 10—5.

SPREJEMAMO TUDI BREZ PREDČASNEGA OBVESTILA!

PAUL NIKOLICH

RESITEV MAJSKIH UGANK:

Afriška uganika. Fantek je napolnil trilitrski vrč ter ga prelij v petlitrskega. Ko je isto ponovil drugič, je bil petlitrski poln, v trilitrskem pa mu je ostalo en liter vode. Nato je izpraznil petlitrskega in vlij vanj liter vode iz trilitrskega. Trilitrski vrč je še enkrat napolnil ter prelij vodo k enemu litru vode v petlitrskem vrču. Izpolnil je materino naročilo in je domov lahko veselo prižvižgal: prinesel je v petlitrskem vrču točno štiri litre vode.

Težka uganika. Za prvo tehtanje daš na tehtnico na vsako stran po tri uteži. Če tehtnica kaže na obeh straneh enako težo, med šestimi ni težje uteži. Drugo tehtanje, za katero sta ti ostali samo dve uteži, ti pokaže rezultat. — Če pri prvem tehtanju (po tri uteži na vsako stran) nista obe strani enako težki, izločiš uteži lažje strani in obe uteži, ki jih še nisi tehtal. Od treh ostalih uteži daš za drugo tehtanje po eno na vsako stran tehtnice. Če ti tehtnica ne pokaže rezultata, je težja utež tista, ki jo imaš v roki.

Posetnica. G. Zvone Kij je po poklicu KNJIGOVEZ.

Pravilno so rešili vse tri uganke: Dragica Gëlt, Vinko Jager, Vladimir Menart, Ivanka Student, Jožefa Plut, Lidija Čušin. Kot sem videl, sta bila pri "Afriški" dva pota do rešitve.

Prvo in tretjo so rešili Stane Plaznik, Žabkarjevi in Darinka Kajzer. Samo prvo je uganila Marcelina Bole. Žreb je določil nagrado Ivanki Student.

Se želite naučiti voziti avto?

ŠOFERSKI POUK
Vam z veseljem nudi

**"FRANK'S
AVTO ŠOLA"**

32 THE BOULEVARD, FAIRFIELD WEST, 2165
N.S.W.

TELEFON: 72-1583

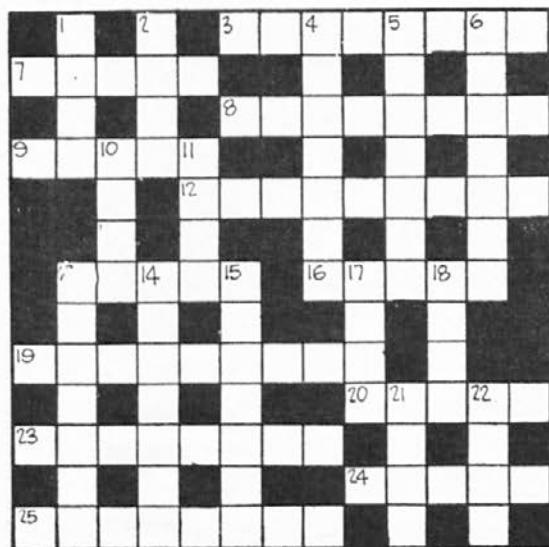
SLOVENSKO MIZARSTVO

se priporoča melbournskim rojakom
za izdelavo kuhinjskih omar
in drugega pohištva
po zmerni ceni.

Telefon:
45 7275

FRANC ARNUS
76 Beverley Road,
HEIDELBERG, Vic.

KRIŽANKA

Vodoravno: 3. nenadoma zagledamo; 7. čistilna priprava; 8. zloben človek; 9. poljski pridelek; 12. srce slovenske domovine; 13. vmešavanje, nenadno sodelovanje; 16. dodan s šivanjem; 19. kraj na Gorenjskem; 20. vrednostni seznam; 23. kosmati okras moškega obraza (ena množinskih oblik); 24. kraj pri Kranju; 25. ustvarjam nov gozd, zasadim drevesa.

Navpično: 1. nasilna smrt; 2. rajanje; 4. sličen; 5. udarjaš po žeblju; 6. poln lukenj, iz vrvi spleten; 10. važen del hiše; 11. rastlinska maščoba; 13. ovadba; 14. znamenito, splošno znano; 15. tujka za načrten množični umor, rodomor; 17. ime starodavnega svetnika, zavetnika oglarjev; 18. kraj pri Domžalah; 21. oseba iz stare zaveze; 22. šivalna priprava.

Rešitev pošljite najkasneje do 30. junija na uredništvo.

TEL. 47-2363

TEL. 47-2363

STANISLAV FRANK

74 Rosewater Terrace, OTTOWAY, S.A., 5013

LICENSED LAND AGENT:

Posreduje pri nakupu in prodaji zemljišč in hiš.

DARILNE POŠILJKE v Jugoslavijo posreduje redno in po zmerni ceni.

SERVICE ZA LISTINE: napravi vam razne dokumente, pooblastila, testamente itd.

ROJAKI! S polnim zaupanjem se obračajte na nas v teh zadevah!

TEL. 47-2363

TEL. 47-2363

KDO BI VEDEL Povedati . . .

. . . kje je ALEKSANDER ŠVIGELJ. Živel je v Moorabbinu, Vic., in delal v tovarni Coca Cola. Po njem sprašuje sestra v Kranju, ker se že dolgo ni oglasil.

ROJAKI V SYDNEYU!

Kadar potrebujete kakovostni pouk za vožnjo osebnega avtomobila ali tovarnjaka, se z zaupanjem obrnite na našo

YADRAN AVTO-ŠOLO

Lastnik Franc Čuček Vam je vedno na razpolago. Pokličite ga telefonsko na številki 624-5538.

20 PREMIER ST., TOONGABBIE, N.S.W.

IZ LJUBLJANSKEGA "PAVLIHA":

- Časnikar tajnici podjetja: "Oprostite, ali bi lahko dobil nekaj informacij o vašem podjetju?"
"Žal, informacije za tisk sme dajati samo direktor."
"Hvala! Kje pa je direktor?"
"Tudi to informacijo vam lahko da le on."
- "Zakaj kašljaš?" se zadere delavec na kašljajočega delavca na sestanku. — "Ker tako hočem! Dovolj sem doslej molčal."
- Napaka je v tem, da imamo še vedno isti republiški ključ, ključavnice pa smo že zdavnaj zamenjali.
- Pustili so ustvarjalcu, da je razširil krila, da bi vedeli, kako veliko kletko potrebuje.
- Če je res baza zdrava, me zanima, kaj je potem nezdravo.
- Nič čudnega, da nam bo zmanjkalo papirja! Ali niste slišali, da tiskamo nove bankovce?"
- Nekdo je rekel, da korupcije pri nas ni, vendar je bil za te besede plačan.
- Tudi ta neuspeh smo uspešno prebrodili!

Urarsko in zlatarsko podjetje:

ALEXANDER WATCHMAKER & JEWELLER

31 The Centre, Seven Hills, N.S.W.

(nasproti postaje)

Telefon 622-1408

vam nudi 20% popusta na vsa popravila ur in zlatnine (šest mesecev garancije) in 5% na vse nakupe. Engraviranje imen brezplačno.

HANDMADE JEWELLERY
DESIGNED AND MADE
IN OUR OWN WORKROOM

Sydneyski rojaki, pridite in se sami prepričajte o ugodnih pogojih.

Priporočata se

Edvard in Kristina ROBNIK

TURISTIČNA AGENCIJA

PRIDITE OSEBNO,
TELEFONIRAJTE
ALI PIŠITE:

Theodore Travel Service P/L

66 Oxford St., (Darlinghurst), Sydney, 2010.

33-4385

Tel.: 33-4155, A.H. 32-4806
33-5995

- mi smo uradni zastopniki letalskih in pomorskih družb
- pri nas dobite najcenejše možne vozne karte

*Bavite se izključno z opolnomočeno in registrirano
agencijo, katera objavlja veliki Q za Qantas*

V uradu:
RATKO OLIP

BLACKTOWN 6 Campbell St., Tel. 622-7336, A.H. 32-4806.

PODRUZNICE:

SYDNEY 269 Elizabeth St., Tel. 61-3153, 26-1621, A.H. 32-4806
PENRITH 446 High St., Tel. (047) 31-3588, A.H. 32-4806

VAŠA PRVA TURISTIČNA AGENCIJA

*Vam more nuditi odlične ugodnosti in najnižje cene
za vse vrste potovanj, za skupinska potovanja pa še
posebne popuste.*

- Mi urejamo tudi dnevna potovanja v Slovenijo ali katere koli dele sveta!

POSLUŽUJTE SE VAŠE POTNIŠKE AGENCIJE

PUTNIK

72 Smith Street, COLLINGWOOD, Melbourne

POSLUJEMO VSAK DAN, TUDI OB SOBOTAH, OD 9. — 1. URE.

TELEFONI: 419-1584, 419-2163 — Po urah: 44-6733, 842-1755

V uradu: P. Nikolich, Nada Nakova, M. Nikolich in I. Gregorich

VAŠA DOMAČA TURISTIČNA AGENCIJA

SLOVENIJA TRAVEL CENTRE

Rešujemo vse potovalne probleme za obisk domovine ali drugih delov sveta.

Z nami se morete pogovoriti v domačem jeziku glede raznih potovalnih informacij, glede rezervacij, potnih listov in viz. Obrnite se na nas po telefonu, pisмено ali z osebnim obiskom naše pisarne. Radi in hitro Vam bomo ustregli.

SLOVENIJA TRAVEL CENTRE

Ivan Gregorich

Čez dan (poleg I. Gregoricha):

Paul Nikolich, Nada Nakova,
72 Smith Street,
Collingwood, 3066, Vic.
Tel. 419-1584 - 419-2163

Po urah:

Ivan Gregorich,
1044 Doncaster Road,
East Doncaster, 3109, Vic.
Tel. 842-1755

F. T. ADMINISTRATIVE SERVICES PTY. LTD.

182 NORTON STREET, LEICHHARDT, N.S.W., 2040

TAX CONSULTANTS —

INSURANCE BROKERS

Prevezemamo registracijo in popolno knjigovodstvo vsakovrstnih podjetij in družb ter kontraktorjev, kakor tudi posameznikov. Urejamo davčne obračune ("Income tax return"), rešujemo davčne probleme in nudimo potrebne nasvete.

Posvetujte se z rojakom

V. FERFOLJA
J. M. THAME
E. WEINBERG

Predstavljamo različna zavarovalna podjetja — "Tariff Companies".

Nudimo vam zavarovanja: za življenje, za bolezni, v nezgodah; zavarovanja nepremičnin itd. (Workers' Compensation, Public Risk, Superannuation scheme, Pension Funds).

TELEFON: SYDNEY 560-4766 in 560-4490